Ára 2000 korona

Budapest, 1926 * Csütörtök * április 8. XVII. évfolyam * 78. szám.

AZ EST

Előfizetési árak:
Egy hónapra ... 40.000 K
Három hónapra . 120.000 K
Külföldön
a fenti árak kétszeresé.
Egyes szám ára 2000 K
Keddi szám ára 3000 K
Ausztriában egyes szám 25 garas, a keddi szám 30 garas.

Politikai napilap

FŐSZERKESZTŐ: MIKLÓS ANDOR

Szerkesztőség:
VII. kerület Rákóczi út 64.
Kiadóhivatal:
VII., Erzsébet körút 18—20. sz.
Fiókkiadóhivatalok:
IV., Váci utca 12.,
V., Ulmos császár út 14. sz.
VII., Rákóczi út 64.
Szerkesztőség Bécsben:
I., Kohlmarkt 7.

A bajok

és visszásságok, a nyomorúság és a válság mind valódiak; az orvosszerek, miket kitalálnak ellenük, mind hamisak. Csupa áldologgal igyekeznek áltatni bennünket: becsukják a rendőrfőkapitányság kapuját, kicsukják az ujságirókat; hibát halmoznak hibára és aztán felelőssé teszik érte a sajtót. Csupa régi lemez a fonográfban, nem is lemez, hanem verkli a külső Ferencváros öreg udvaráról, nyekergő, kellemetlen, elosépelt, megúnt. Kicsinyben és nagyban ugyanez az álarcosjáték. Az ország maga érzi legjobban a tulajdon baját, nyugtalankodik, lázban van, keresi az orvoslás útját — orvos nélkül, mivelhogy hivatott orvosai cserben hagyják. Lám, a derék Szabolcs vármegye maga vette kezébe sorsát. Ahelyett, hogy éretlen, kártékony visszavonást szítana a gazdasági élet produktív tényezői között, egy asztalhoz ülteti őket, hadd tanácskozzék közös egyetértésben, kölcsönös bizalommal és együttmunkálással a mezőgazdaság, az ipar, a kereskedelem, miképpen lehetne még ma is becses, kincsel föléről javainkat értékesíteni.

Szabolcs példáját követni fogja a többi törvényhatóság. És az egész ország. Egy nagy megmozdulás meg fogja hozni e sokat szenvedett, krizisekben gyötrődő népnek az egyedüli megváltást: az *önsegélyt*. Azt a nagyszerű erőt, amelyre valamikor boldog ifjúságunkban a kitünő angol Smiles könyvei oktattak és neveltek bennünket. A példaszó is azt tartja: »Segíts magadon, Isten is megsegít.« Hosszú időn keresztül az volt a magyar nemzet hibája, hogy mindent az államtól várt, hogy ölbe tett kézzel leste az államsegélyeket, az állami iparfejlesztést, az állam mindenható gyámkodását. Most majd fölesztmél önnönerejére. A szükség meg fogja tanitani arra, hogy a maga lábán járjon. Mert az államtól, a hatalomtól, a hatóságtól csak álorvosságot várhat valódi bajaira. Mert a rendőrség nem tud bölcsebbet kieszelni, mint azt, hogy ha valami odabenn nincs rendén, becsukatja a kapukat és kicsukja az ujságirókat.

Az internáló táborok rémségei a bíróság előtt

A törvényszék elrendelte a legteljesebb bizonyítást

Tanuk százait hallgatják ki a „Magyar Szibéria" bünpörében

— Az Est tudósítójától —

A husvéti ünnepek előtt a büntető törvényszék *Publik*-tanácsa két napon keresztül tárgyalta azt a nagyszabású bűnügyet, amelynek vádlottjai *Andorka* Dezső, *Hefter* Mihály és *Székely* Béla magántisztviselők. Andorka két társával együtt esztendőkön keresztül internálva volt. Kiszabadulása után hatalams kötetnyi kéziratot gyüjtött egybe és dolgozott fel társainak segítségével *Magyar Szibéria* címmel.

A mult év nyarán Andorkáék, miután idehaza kiadót az írásra nem kaptak, *Bécsbe akarták kicsempészni a kézirat-köteget. Sopronban* azonban lefoglalták a kéziratot, a három fiatalember ellen az ügyészség *nemzetgyalázás bűntette* címén *eljárást indított*. Mindhármukat *letartóztatták*. Andorka, még ma is a *markóuccai* fogház lakója.

Az előző tárgyaláson Andorka védője, dr. *Kiss* Jenő, olyan hatalmas bizonyítási anyagot terjesztett a bíróság elé a kézirat állításainak bizonyitására, hogy *órákon keresztül tartott a bizonyítás előterjesztése*. A törvényszék mára napolta el a tárgyalást azzal, hogy *ma hirdeti ki végzését a bizonyítás kérdésében*. Politikai körökben is élénk érdeklődéssel várták a törvényszék állásfoglalását. Amikor ma reggel 10 órakor *Publik* Ernő táblabíró egnyitotta a tárgyalást, zsúfolásig megtelt a tanács tárgyalóterme érdeklődőkkel.

Felolvassák a törvényszék végzését

— A törvényszék — kezdte az elnök — a bizonyítás kérdésében a következő végzést hozta:

A bíróság az ügyet érdemben elbírálhatónak nem tartja, emellett új bizonyítékok megszerzését rendeli el, továbbá a védelem bizonyításának kiegészítése céljából elrendeli a törvényszék a vizsgálat kiegészitését és egyben elrendeli az állitások valóságának bizonyitását.

— Elrendeli a törvényszék a valóság bizonyitását

elsősorban arra, hogy a hajmáskéri és zalaegerszegi internáló táborokba nem a törvény, de az erősebb, a több puskával rendelkező hatalom röhögő cinizmusa, sokszor bosszú küldte az internáltakat a közigazgatási hatóságok közreműködésével.

Kimondotta a törvényszék továbbá végzésében, hogy *a közigazgatási hatóságok fegyelmi határozatai több törvény értelmében a valódiság bizonyitására szolgálhatnak.*

Maga a belügyminiszter jelentette ki, hogy igen sok esetben a köteles gondosság és szabályszerűség nélkül hozták meg határozataikat a hatóságok az internálások kérdéseiben, feltevésekre alapitott indokokkal okolták meg azokat.

Beszerzik az iratokat az összes atrocitásokról

Maga a belügyminiszter figyelmeztette a közigazgatási hatóságokat, hogy *az ilyen itéleteket nemcsak hogy jóvá nem hagyja, de a törvényelenül, lekiismeretlenül eljáró tisztviselővel szemben fegyelmi úton jár el.*

A törvényszék

beszerzi a vádlottak által említett és az internáló táborokban elkövetett atrocitásokra, viszszaélésekre vonatkozó összes iratokat.

Nem rendeli el azonban a bizonyitást és e célból Nádosy Imre volt országos főkapitány és az utódállamok diplomáciai képviselőinek kihallgatását arra vonatkozóan, hogy idegen állampolgárokat is internáltak, mert a törvényszék szerint ez a valóságnak megfelel, a bizonyitás tehát felesleges.

Pokoli tanyák voltak-e az internáló táborok?

Arra nézve, hogy *az internálótáborok pokoli tanyák voltak, hogy*

Szibéria volt az internálótábor, ahol ütötték-verték, éheztették az internáltakat, akik kutyahúson éltek,

a szemétdombról szedegettek fel maguknak táplálékot és ha panaszkodni mertek, kikötötték, durván bántalmazták őket, hogy az első időben csoportos pusztulás, később lassú sorvadás volt a cél, hogy sokakat lelketlen, kegyetlen bánásmóddal az őrületbe kergettek,

ezekre vonatkozóan is elrendeli a bíróság az igazság kideritését.

Erre a törvényszék százakra menő tanukat hallgat ki.

A kikötés csakugyan fegyelmi büntetés volt a táborban

Arra nézve, hogy az internáló táborokban *a kikötés fegyelmi büntetés volt, a bíróság nem on-*

gedi meg a bizonyítást, mert a törvényszék a fegyelmi szabályzatból és a belügyminiszter szavaiból úgy látja, hogy

ez az állítás megfelel a valóságnak, a bizonyítás tehát nem szükséges

Ami azt a vádat illeti, hogy

az internáló táborokban gyanútlanul sétálókat lelőttek, egy gyermekét fürösztő édesanyát egy őr agyonlőtt, a szókést használták fel ürügyül a gyilkosságokra, — errevonatkozóan is elrendeli a bíróság a valóság bizonyítását és beszerzi az összes áldozatok halálesetéről felvett iratokat.

Elrendeli a törvényszék a bizonyítást arra is, hogy

egy tiszthelyettes rugdosta és leköpte az internált hulláját, amelyet a barakba dobtak.

Arra vonatkozóan, *hogy a női becsület az internáló táborok őreinek és tisztjeinek szabad prédája volt,*

hogy a nőket szerencsétlenekké tették, szeméremérzetüket megcsúfolták, többeken erőszakot követtek el, a bíróság elrendeli a tüzetes bizonyítást.

A felülvizsgáló bizottságok ügyét is megvizsgálja a bíróság

Ami azt illeti, hogy a sanyargatásokon nem segített a felülvizsgálat, mert *a kiküldött bizottságokat félrevezették, hogy az egész szemfényvesztés* volt, mert megtörtént, hogy

holtakat helyeztek szabadlábra, a valóban szabadonbocsátottakat pedig pár nap multva újra visszacipelték a táborba.

hogy az ilyen bizottsági látogatásoknál *az eszem-iszom és a vadászat volt a fontos* és hogy az internáló táborok műhelyeiből a bizottság tagjai szükségleteiket beszerezzék.

erre vonatkozóan is elrendeli a bíróság a valódiság bizonyítását.

Elsősorban azt kell bizonyítani, hogy mikor kerestek fel ezek a felülvizsgáló bizottságok a táborokat, kik voltak a tagjai és mit észleltek a bizottságok?

Arra vonatkozólag, hogy az összes internáltaknak szabadulásuk után *jelentkezniök kellett a rendőrségen*, hogy ezek az emberek *útlevelet nem kaptak, a belügyminisztériumtól szerez be értesítést a törvényszék.*

Ha a belügyminisztérium ezt az állítást megcáfolja, akkor a vádlottat hívja fel a törvényszék, hogy szolgáltasson ennek az állításának bizonyítására konkrét adatokat.

A betegadagok leszállítására vonatkozólag is bizonyítást rendel el a törvényszék. Hogy a nyilvánosság elé vitt panaszokra *a hatóságok valótlan válaszokat adtak*, erre vonatkozólag *a vádlott szintén jelölje meg konkrét bizonyítékait* és hozzon fel ennek állításának bizonyítására konkrét esetet.

Megvizsgálják Andorka elmeállapotát

— A királyi törvényszék — fejezte be *Publik* elnök a bíróság végzésének kihirdetését —

az összes iratokat a vizsgálóbíróhoz teszi át.

A kijelölt vizsgálóbíró a vizsgálat lelkiismeretes befejezése után az iratokat *a királyi ügyészséghez küldi be.*

Egyben elrendeli Andorka elmebeli állapotának megfigyelését.

Andorka védekezésében azt adta elő, hogy ő *Mussolini figyelmét akarta felhívni az internáló táborokban uralkodó állapotokra.* Ez a védekezés és az, hogy magát *mártírnak* képzeli, hogy *rettenetes időt fordít az okiratok összegyűjtésére* és könyvének megírására, ahelyett, hogy létfentartásáról gondoskodnék, arra enged következtetni a törvényszék véleménye szerint, hogy

nincs kizárva, hogy elmebeli állapotában korlátozva van.

Ha pedig a törvényszéki orvosok vizsgálata ezt a véleményt igazolná, úgy

az esetleg kiszabandó büntetés mérvénél a törvényszék ezt a tényt, mint enyhítő körülményt figyelembe veheti.

A királyi törvényszék

Andorka vizsgálati fogságát továbbra is fentartja,

mivel a bűncselekményért, amelylyel őt a királyi ügyészség vádolja, *tíz esztendeig terjedő fegyházbüntetés járhat.* Ezidőszerint tehát őt szabadonbocsátani nem lehet. Ha az alapos és lelkiismeretes vizsgálat hosszabb időt venne igénybe,

Andorka egy későbbi időpontban előterjesztheti szabadonbocsátási kérelmét

és akkor dönt újból a törvényszék a kérelem fölött.

5·5 billióra emelkedett a kincstár pénzkészlete

Prolongálták a lejárt állami hiteleket

— *Az Est tudósítójától* —

Megírta *Az Est*, hogy a pénzügyminiszter útján az aszály és jég által sujtott gazdák részére összesen mintegy 60 milliárd korona hitel engedélyeztetett, amely összeg március 30-án visszafizetendő lett volna. Ugyanesak a március 31-ével lejárt 60 milliárdot kitevő kis- és középipari hitel, amelyet egyrészt a főváros, másrészt a vidék vett igénybe.

Igen félő volt, hogy az állami pénzek koncentrálására irányuló nagy törekvésben most ezeket a hiteleket is vissza fogják vonni, ami természetesen óriási ijedelmet és kellemetlenséget váltott volna ki, azonban, mint bennünket megbízható helyről tájékoztatnak, a visszavonás nem történt meg, de

a pénzügyi kormányzat az összes állami pénzből engedélyezett és április 1-ével lejáró hiteleket szeptembr 30-ig prolongálta.

Ez a prolongáció egyébként igen jellemző arra, hogy minő lehetetlenek, mennyire keresztülvihetetlenek azok az intézkedések, amelyeket nálunk lépten-nyomon tesznek anélkül, hogy figyelemmel volnának egészen speciális gazdasági viszonyainkra. *Csupa olyan rendelkezés lát napvilágot, amely csak idegességet és elkeseredést vált ki*, de amelyeknek a végrehajtása fizikailag lehetetlen.

Nem győzzük eleget hangsúlyozni, hogy az államnak soha sem kellene jobban a magángazdaság segítségére sietni, mint éppen most. Itt van mingyárt a *zöldhitel kérdése.* Tavaly még számos olyan gabonacégünk volt, amely minden gond és nehézség nélkül tudta a mezőgazdaságnak ebben az időben fellépő nagy pénzszükségletét úgynevezett zöldhitel formájában kielégíteni.

Ma, sajnos, a régi tradicionális cégek is eltűntek a piacról és

nincs senki, aki a zöldelő vetésre akár csak néhány millió korona előleget is folyósítson.

Persze közben egyre duzzad a Nemzeti Bankná levő állami giró-számla és szaporodik az állampénztárak pénzkészletei. Nemrégen 5 billió volt az állam tulajdonában, most értesülésünk szerint ez az összeg *további néhány száz milliárddal emelkedett.*

Minő észszerű volna ezt a kamatozatlanul heverő összeget valamiképen a sinylődő, vergődő magángazdaság szolgálatába állítani.

Szabolcsban nem tűrik, hogy az embereket kategóriákba sorozzák

Dr. Kállay Miklós főispán a nyíregyházi akcióról és a szabolcsi közszellemről

Nyíregyháza, április 7
(Az Est kiküldött munkatársától)

A *Pesti Napló* ma reggeli száma részletesen beszámol arról az értekezletről, amely *kedden délután folyt le Nyíregyházán*, az itteni és vármegyebeli kereskedők és gazdák rendkívül élénk érdeklődése mellett. Ez az egész nagyfontosságú akció igen rokonszenvesen állította előtérbe

dr. Kállay Miklós

szabolcsi főispán személyét. Az

Dr. Kállay Miklós főispán

Est munkatársa az értekezlet után a főispánhoz fordult, hogy megkérdezze tőle, mi adta az impulzust a szabolcsi tényezőknek erre az összefogására, ami a háború utáni Magyarországon még sehol másutt nem történt meg.

— *Az egészre az iniciativát az itteni közszellem adta meg.* — felelte a főispán. — Az a közszellem, amely teljesen *higgadtan és nyugodtan áll az országszerte meglévő különféle skandalumok és politikai torzsalkodások között.* Mi elsősorban a magunk dolgaival törődünk és azok iránt a problémák iránt érdeklődünk, amelyek előre viszik az egyéni és az országbeli érdekeket. Mi azt tartjuk, hogy

a jogos magánérdek tökéletesen kongruál a közérdekkel, tehát az emberek megélhetésének biztosításával az egész köznek hasznot hajtunk.

— Igy történt, hogy mifelénk *nem a frankvitával foglalkoznak az emberek*, sem a különböző *politikai mozgalmak* nem terelték el a figyelmet arról, hogy *fontos problémák megoldása előtt állunk (ilyen például a csehmagyar kereskedelmi tárgyalás.)* Ebből az indokból fakadt az az elhatározásom, hogy ilyen értekezletet összehívjak és *a kereskedőkkel megbeszéljük a speciális szabolcsi problémákat.*

— Azt a fellendülést, ami *Szabolcsban* most mutatkozik, nem lehet egyes férfiak munkálkodásának, gazdasági vagy politikai körülménynek tulajdonítani, hanem kizárólag annak, hogy

ebben az országrészben épen maradt, — ha lehet mondani — az az évezredes becsületes konzervativ felfogás, amely nem tűri meg, hogy az embereket kategóriákba osszák

különböző szempontok szerint.

— Csupán aszerint lehet osztályozni, hogy *ki hogyan tölti be hivatását az egyetemes nemzeti munkában.* Ebben azután felfogásunk igen erős értékmérőket állít fel.

Nálunk mindenki, aki értéket jelent a köznek, aki munkájával, tisztességével és hazafiságával dolgozik, egyformán megbecsült tagja a társadalomnak

és igy abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy azok *az ellentétek*, amelyek az ország sok részében — s főleg Budapesten — *egymással szembeállítják az embereket*, nálunk soha a köznek hátrányára nincsenek.

— Tessék végignézni e városon és vármegyén, *sehol sem látja az ember a lelkében azokat a problémákat, amelyek látszólag az országot ma foglalkoztatják.* Én azt hiszem,

a nemzeti boldogulásnak csak az ilyenfajta összefogás lehet az alapja, az az összefogás, amely minden értéket, amit csak az országban találni lehet, felszólít a közös munkára

és megadja a lehetőséget a közös munkában való részvételre. Ebben a gondolatban akarunk mi, szabolcsiak, itt az ország szomorú keleti határán *jó példával eljárni.*

. . . Budapestnek és az országnak egy pillanatra kelet felé kell fordítani a fejét, szívébe kell vésnie *Kállay* főispán okos és megfontolt szavait, hogy az egyszerű és világos szabolcsi igazságok végre másutt is utat találjanak az emberek szívébe.

Hajdu Sándor

Óvás!

Felmerült kételyek eloszlása végett figyelmeztetjük igen t. vevőinket, hogy cégünk sem málnaszörpöt, sem barackpálinkát nem gyárt. De egyéb palinkanemüeket sem!

Mindazon ügynökök, akik az „Eredeti Hobé"-likőrt gyártó cég részére, az említett cikkekben megrendeléseket gyűjtenek, ebbeli működésükkel a vevőket és a fogyasztóközönséget tévesztik meg.

Hobé Damase és Társa részvénytársaság
VI., Lomb ucca 11. szám

Eredeti »Hobé-likőr«
csak négyszögletes palackban valódi!

Rábát ma délelőtt szembesítik Páter Bónissal

Windischgrätz megtagadta az újabb vallomást Telekivel kapcsolatban. Hír György és Mészáros Gyula kihallgatását is sürgetik a franciák

— Az Est tudósítójától —

Az ötödik hónapja tartó frankhamisitási ügy pótnyomozása, úgylátszik, tényleg a befejezéséhez közeledik. A franciák részéről ma a leghatározottabban azt a felvilágositást adták *Az Est* munkatársának, hogy csupán néhány ember kihallgatása válik még szükségessé, a francia megbizottak azután már csupán a főtárgyalást várják meg.

Ugy volt, hogy a nyomozás a husvéti ünnepek alatt — előzetes megállapodás értelmében — szünetelni fog, azonban nem ez történt.

A rendőrség

vasárnap délután a Markó-uccai fogházban váratlanul kihallgatta Windischgrätz herceget.

A herceget *Teleki Pálra vonatkozóan hallgatták ki.* Bizonyos kérdéseket intéztek a herceghez, hogy *őszintén mondja meg, mikor került össze Telekivel, milyen vonatkozásokban tudott Teleki a frankhamisitásokról és pontosan mondja meg, hogy Teleki tényleg referáltatott-e magának a frankhamisitás ügyének előhaladásáról, vagy csak a tervről beszélt Gerővel, illetőleg Windischgrätzcel.*

Windischgrätz herceg a Teleki szerepéről, azt már elmondotta. Egyéb közölnivalója nincs.

kire vonatkozó összes kérdésekre megtagadta a választ.

Azt mondotta, hogy amit ő tudott Teleki szerepéről, azt már elmondotta. Egyéb közölnivalója nincs.

Ez volt az egyetlen kihallgatás, amelyet a husvéti ünnepek alatt foganatositottak. Erről is elkészült a hiteles francia fordítás és a franciák megnyugvással látták, hogy semmi olyan részlet nem merült fel Windischgrätz vallomásával kapcsolatban, amely mulhatatlanul szükségessé tette volna az ő jelenlétüket.

A tegnapi napnak még egy érdekes eseménye volt, a frankhamisitás nyomozásával kapcsolatban. A francia megbizottak ugyanis a rendőrség embereivel együtt *elmentek a Nemzeti Bankba,* ahol a bankjegynyomó szakértőt kérték fel — előbb megmutatván neki a Szendei-féle klisékoveket, amelyeket Hír György lakására vittek először, — hogy mondja meg, *az ő véleménye szerint szolgálhattak-e ezek a kövek a frankhamisitás céljaira.*

A Nemzeti Bank szakértője a leghatározottabb nem-mel válaszolt a kérdésre.

Most tehát már egészen bizonyos, hogy az utóbb érkezett két kő valami ismeretlen cél szolgálatában állhatott.

Rábát ma szembesítik Páter Bónissal

A maj nap folyamán már reggel kilenc órakor megjelentek a pestvidéki törvényszéken Royére, Doucet és Auer Pál ügyvéd, majd később Graviére, a Banque de France megbizottja is. A pestvidéki törvényszéken érdekes és izgalmas esemény fog lejátszódni. Itt

Rába Dezsőt fogják elsősorban kihallgatni. De kivüle beidézték a törvényszékre Páter Bónis Arkangyalt is.

Rába Dezső tudvalevően annak idején azt vallotta, hogy amikor a frankhamisitás terve szóba került, azt is megbeszélték, hogyha kipattanna a dolog, akkor *Páter Bónist kérik fel, hogy beszélje meg az ügyeket a Kovács fivérekkel,* akik magukra vállalják az egész frankhamisitás ódiumát, hogy igy Windischgrätz herceget és Nádosyt, valamint a frankhamisitásban szereplő más állami funkcionáriusokat megmentsék a botránytól. De Rába még vallott mást is, ami Páter Bónis Arkangyalra vonatkozik. Nevezetesen azt vallotta, hogy szó volt a klisék későbbi sorsáról is, arról, hogy vajjon mit csináljanak a klisékkel, ha az ügy kipattan. Ennek a megoldását, illetőleg elintézését is *magára vállalta Rába szerint Páter Bónis Arkangyal,* még pedig olyan értelemben, hogy az *egyik északi államba, Svédországba, Norvégiába, Dániába, vagy esetleg Hollandiába viszi a frankkliséket,* hogy azután az ottani rendőrség találja meg ezeket és igy eltereldődjék a gyanu afelől, mintha Magyarországon gyártották volna őket. Azonban *Páter Bónis Arkangyal* — Rába vallomása szerint — *ezt a tervet nem találta helyesnek, hanem azt mondotta, hogy a klisék elrejtésével kapcsolatban valamiképen össze kellene veszíteni a csehek a franciákkal* és igy kellene a cseheket kiugratni a francia protektorátus alól. Ezért azt javasolta, hogy *a frankkliséket vigyék el Cseh-Szlovákiába és ott rejtsék el oly módon, hogy a rendőrség azért megtalálja őket.* Igy akarták Csehországot belekeverni a frankhamisitás ügyébe. De mint ismeretes, *ez a terv sem valósult meg.*

Páter Bónis Arkangyalt is kihallgatták már idevonatkozóan, — mint *Az Est* annakidején megirta — azonban *Páter Bónis mesének, fantáziának és gyerekes handabandázásnak mondotta Rába vallomását.*

A mai nap folyamán — mint ezt előzetesen elhatározták —

Páter Bónis Arkangyalt szembesiteni fogják Rába Dezsővel.

Ez a szembesités *rendkivül izgalmasnak igérkezik.*

Ennek a kihallgatásnak a foganatositásával tulajdonkép a frankhamisitás nyomozása nagyjából befejeződik.

Hír Györgyöt is kihallgatják

Most már, — mint a franciák mondják — csupán néhány kihallgatásra van még szükség. A franciák elsősorban

Hír György kihallgatását tartják szükségesnek.

Hír György tudvalevően betegen fekszik a lakásán és orvosi vélemény szerint

csak nyolc nap múlva lesz kihallgatható állapotban.

Ki fogják még hallgatni *Pallavicini György őrgrófot is.*

Megérkezett Hollandiából, a hollandi biróság tárgyalásáról felvett pontos és részletes tárgyalási jegyzőkönyv, amelynek francia és magyar nyelvre való lefordítását most végeztetik a franciák. A parlamenti bizottságban felvett jegyzőkönyvek lefordításán *hat francia úr dolgozik, akik nagyon jól tudnak magyarul.* Minden valószinűség szerint a jegyzőkönyvek még a mai nap folyamán teljesen elkészülnek francia nyelven is.

Mészáros kihallgatásához is ragaszkodnak a franciák

A franciák különös érdeklődéssel fordulnak még mindig

Mészáros Gyula szerepe felé.

Rendkivül nagy érdeklődéssel vették tudomásul *Az Est*-nek azt a hírét, hogy *Mészáros nincs Szovjet-Oroszországban, hanem valahol Konstantinápolyban, vagy annak környékén tartózkodik.* A franciák érdeklődését még jobban felébresztette a *Magyarország*-nak az a tegnapi hire, hogy amennyiben Mészáros Szovjet-Oroszországban, Bakuban lenne, akkor *egészen bizonyos, hogy a szovjet innen kiutasitaná.* A franciák tehát most azt kérik, — és erre vonatkozóan már igen komoly formában lépések is történtek — hogy

a magyar kormány feltétlenül hasson oda, hogy Mészárost vagy adják ki, vagy pedig, ha ez nem fog megtörténni, — mint ahogy ez valószinű is — akkor az ottani magyar konzulátus foganatositsa Mészárosnak a franciák által feltett kérdőpontokra vonatkozó kihallgatását.

A franciák ehez határozottan ragaszkodnak és azt mondják, hogy enélkül a franknyomozás nem tekinthető teljesen befejezettnek.

Értesülésünk szerint ezt a kihallgatást a magyar kormány kérésére *tényleg foganatositani is fogják* és *nyolc-tíz nap mulva valószinűleg meg lesz rá már a pontos válasz is, ha Mészáros Gyulát sikerül valahol Törökországból előkeriteni.*

Végül még megemlitjük azt is, hogy *Doucet,* a Sureté Général képviselője,

ma éjjel tizenegy órakor visszautazik Párizsba.

Úgy értesülünk, hogy *Collard-Hostingue,* a francia bank egyik igazgatója, aki hosszú ideig Budapesten tartózkodott és jelenleg Párizsban van,

valószinűleg nem tér vissza Budapestre.

Egyelőre csak *Graviére és Royére* marad Budapesten, akik munkájuk befejezése után türelmesen megvárják a frankügy főtárgyalásának időpontját. Lehetséges azonban, hogy a főtárgyalásra *Benoist,* a francia bűnügyi rendőrség vezetője és esetleg — de csak a főtárgyalásra — *Collard-Hostingue* is megérkezik, hogy a franknyomozás minden legapróbb részleteire vonatkozóan támogatással szolgáljanak a tanuk és vádlottak kihallgatásánál.

A tehervonatok fékezése

A versailleai szerződés 170-ik cikkelye kiköti, hogy Németországnak vasúti kocsijait olyan készülékekkel kell felszerelni, amelyek alkalmassá teszik ezeket a vasúti kocsikat arra, hogy azokat a szövetséges hatalmak kocsijaihoz lehessen csatolni anélkül, hogy a légfék működését akadályoznák, amelyet ezeknek az országoknak a szerződés életbelépésétől számított tíz éven belül lehet elfogadni. A szövetséges hatalmak egyhangulag Westinghouse-féket fogadták el, míg Németország a Kunze-Knorr féket alkalmazza. Ebben a kérdésben Berlinben a múlt évnovember 17-én a szövetséges hatalmaknak a Westinghouse-fékre vonatkozó döntését külön jegyzékben közölték, Belgium, Franciaország, Nagybritannia, Görögország, Olaszország, Lengyelország, Románia, Szerbia és Csehország berlini diplomáciai képviselői

ANGER

WEIZ MELLETT

gyönyörű stájerországi magaslati üdülőhely. Penzióárak, naponta négyszeri étkezéssel, a »Gasthof Paier« és »Gasthof Wiederhofer«-ben május és júniusban S 5.—, julius és augusztusban S 5.50. — Felvilágositással készségesen szolgálnak a tulajdonosok

HOTEL DES BAINS
RICCIONE

Elsőrangú ház, közvetlen a strandon. Minden szobában hideg és meleg folyóvíz. Fürdő a házban. Étkezés alatt és után zene. Nemzetközi konyha. Kérjen prospektust. Tulajdonosok: Fabbri és Mantovani

Milánói magyar vendéglő
Via Felice Cavallotti 15

Grado HOTEL PENSION »Excelsior«
Finom polgári ház. Kiváló konyha. Mérsékelt árak. Az elő- és utószezonban nagy kedvezmény. Prospektus ingyen. Felvilágositással J. Danneberg, Wien, I., Graben, 28, szolgál

Grand Hotel Savoia
ezelőtt Hungaria
Rimini-Italia

Ujonnan renovált elsőrangú szálloda a tengerparton, 150 szobával, hideg és meleg folyóvízzel, fürdőszobákkal. Olvasóterem, lift, zene, teniszpálya, garázs, autobusz az állomásnál. Kérjen prospektust

Hotel Stella Polare, Rimini
(Italia). Minden kényelemmel berendezett szálloda a strandon. — A szobákban hideg és meleg folyóvíz. — Fürdőszobák. — Kérjen prospektust

Pensione Sirocchi Riccione
(Italia) Elsőrangú, családi penzió központban. Házi konyha. Arak: julius-augusztus 35, egyéb hónapokban 22–25 lira. Felvilágositásokkal szolgál: Hámos & Comp. cég, Budapest, VIII., József körút 21

RIMINI GRAND HOTEL
dependence-okkal
A legjobb fekvés a strandon. Legelsőrangú. Hangversenyek. Tenisz. — Kivánatra prospektusok.
Megnyitás május 15 Vezérigazgató: J. Damesin

RIMINI (Italia) Villa Maria, Villino Svizzero. Penzió. Villa Cristoforo Colombo 6-8
Szezón májustól—szeptemberig

Hír Szliácsfürdőről

Ezen szénsavdús és vasas hévizi gyógyfürdőnek legkedveltebb Bristol- és Tátra-szállói és étterme üzemvezetősége a nagy érdeklődésre való tekintettel, legkésőbb e hó végéig ajánlja az idényre szóló jelentkezéseket. Szép szoba, ellapból választott elsőrangú étkezéssel együtt 46 cs. K, fölidényben 25%-kal drágább. Felvilágositással és prospektussal szolgál: Bristol—Tátra-szállók üzemvezetősége, Szliács (Slovensko).
(Téves és helytelen kézbesités elkerülése végett szószerint megadott cím használandó.)
Budapesten: felvilágositással és orvosi tanáccsal szivesen szolgál e hó 11-ig d. u. ½3—½4 közt dr. Biessek fürdőorvos, IV., Kossuth Lajos ucca 4., IV. 2. Lift. Telefon: T. 110—62

Most jelent meg!
Világhírű könyvujdonság!
Megfiatalítás
Dr. Voronoff fiatalító módszere elméletben és gyakorlatban
Irta: dr. Nemes Nagy Zoltán
Eredeti fényképek mellékelve.
Ára 50.000 korona.
Kapható »Az Est« könyvkereskedésében

Prónayt felmentették a Than-Prónay becsületsértési pörben

— *Az Est tudósítójától* —

Az emlékezetes tisztiparancs körül támadt perek egyikében, amelyben a feljelentő báró *Than* Károly altábornagy, a vádlottak pedig *Collas* Tibor és *Prónay* Pál, *Rácz* Vilmos segédei voltak, mint annakidején megírtuk, Prónayt és Collast a bíróság felmentette a vád alól. A tárgyalásra Than nem jött el és az ügyészség vádja szerint Prónay így kiáltott fel:

— *Nem mert eljönni a disznó!*

Prónay kijelentése miatt *Than újabb feljelentést tett becsületsértés címén Prónay ellen.* Négy-öt tárgyalást tartott már ebben az ügyben a büntető járásbíróságon *Pungur* bíró.

— A vádra vonatkozóan nem kívánok nyilatkozni, — ez volt Prónay egész védekezése.

Kihallgatta a bíróság a mai tárgyaláson annak a napilapnak munkatársát, amely ezt az állítólagos közbeszólást megirta. A hirlapíró fenntartotta, hogy *Prónay a tárgyaláson megtette ezt a kijelentést.*

Kihallgatta a járásbíró dr. *Lollók* Sándor járásbírót is. Lollók vezette annakidején a Than—Prónay—Collas-tárgyalást. Mai vallomásában előadta, hogy neki feltétlenül hallania kellett volna ezt a közbeszólást, ha megtörténik, ő *azonban nem hallott semmit.*

Az ügyész vádbeszéde és dr. *Darvay* János védőbeszéde után a *bíróság felmentette Prónay Pált a vád alól,* Lollók járásbíró vallomása alapján. Az ügyész megfellebbezte az ítéletet.

A Turul szövetség az összes állami papírhulladékpályázatok nyertese

Az anyagot rögtön eladja a kirekesztett kereskedőknek

— *Az Est tudósítójától* —

Éppen most folyik az elkeseredett harc a központi anyagbeszerző hívei és ellenesei között, nem tudjuk, ki fog felülmaradni, de minden esetre az *ügyenevezett illetékes hely figyelmébe ajánljuk azokat a visszásságokat, amelyek a minisztériumok és hatósági üzemek papírhulladékának értékesítésénél mutatkoznak.* Jó néhány gyári üzem és kereskedő foglalkozik évek óta nálunk a papirhulladék összevásárlásával és azután feldolgozásával. Ezek veszik meg rendszerint a minisztériumok és a többi hatóság által gyártott rengeteg aktát, amikor már kiselejtezésre kerülnek.

Az utolsó esztendőkben *a bevásárlás már nem olyan egyszerű.*

közbeékelődött ugyanis a Turul Szövetség papirelosztó osztálya.

Az osztály mögött a Turul Főiskolai Hallgatók Szövetsége áll és az érdekeltek állítása szerint ennek tulajdonítható, hogy

mostanában nincs olyan állami papírhulladék-pályázat, amelynek győztese ne a Turul lenne.

A baj ott kezdődik, hogy a papirelosztó osztály rendszerint *nem a maga számára vásárol,* hanem a legtöbb esetben, amint megkapta a szállítást,

rögtön továbbadja a neki juttatott állami papírhulladékot és pedig azoknak a kereskedőknek és üzemeknek, amelyek a Turullal együtt pályáztak.

de minthogy nem volt megfelelő összeköttetésük, nem részesedtek az állami papírhulladékban és makulatúrában. Természetesen a Turul papirelosztó osztálya *megköveteli a maga legális hasznát* és amint neki ítélik oda a szállítást, *már drágábban adja el a kereskedőknek vagy a hulladék feldolgozó üzemeknek.*

Így történt ez legutóbb *a kereskedelmi minisztérium* pályázatánál, ahol a Turul alosztálya lett a győztes, igaz, kis tételről volt szó: összesen *ötezer kilogram papirhulladékot értékesitett a minisztérium, de amint a Turul megkapta a maga részét, azonnal továbbadta egy hársfauccai kereskedőnek.* Ugyancsak a Turul alosztálya kapta meg a *statisztikai hivatal* és a *postai szertár* kiselejtezett papíranyagát, de *itt már nagyobb tételekről volt szó* és így az érdekeltek jobban felszisszentek, amikor az egyes hatósági üzemek furcsa kereskedőellenes eljárását látták.

Elkészült a BESzKÁR fényűzéssel berendezett székháza

Kétmillió aranykoronába került az építkezés

— *Az Est tudósítójától* —

A BESzKÁR sokat vitatott székháza *elkészült.* Az eredeti tervek szerint május elsején kellett volna csak átadni a fővárosnak, azonban *a hivatalok nagyobbrészt már átköltöztek, még csak a dísztermek és bizonyos díszítések és javítások vannak hátra.*

Ez az épület olyan fényűzéssel készült, hogy a háború után Magyarországon erre példa még nincsen.

Az összes költségek *kétmillió aranykoronát emésztettek fel,* ami maga is mutatja, hogy nem *egyszerű irodahelyiség-komplexum létesítéséről volt szó, hanem visszatért a régi luxusépitkezés.*

Azellen senkinek sem lehetne kifogása, hogy az iparművészek is keresethez jutottak, a szobrász, a díszítő-kárpitos újra munkaalkalomhoz jutott, szomorú háttere azonban a dolognak az, hogy

ezt a fényűző épitkezést az amúgyis teljesen lerongyolódott polgárságon néhány esztendő alatt hajtották be.

A 3500 koronás villamosjegy árában benne volt ez a költség is és *Budapestnek még legapróbb csecsemője is legalább 30—35.000 koronával járult hozzá ahoz, hogy Budapest a mostani viszonyok között a legpompásabb házat emelje.* Mostanában már a törvényhatóság gondol a polgárság teherbiró képességének határára. Ezeket a nagyarányú befektetéseket *külföldi kölcsönökből kívánja fedeztetni.* Igy azután a költségek megoszlanak a mostani s a következő generáció között, amelyeket már nem fognak nyomni annyira a gondok, mint bennünket. Ezt a BESzKÁR elmulasztotta.

Ettől eltekintve

a másik nagy baja az épitkezésnek az, hogy Budapest új palotáját a szűk Akácfa uccában emelték.

A front mükö ugyan, de mindenesetre *szobrászatilag kiképzett* és igazán olyan helyen állíthatta volna a főváros, ahol többen látják. Erre a megoldásra a BESzKÁR szerint azért volt szükség, mert a *kertészuccai épülettel így össze lehetett építeni az új palotát* és a székháznak egyik része bizonyos átalakítás után készen került a főváros tulajdonába.

A palota terveit különben *Wälder* Gyula müegyetemi tanár készítette. Az épület ötemeletes, de *ilyn nagyarányú épülethez a bejárat nem elég monumentális.* Lépcsőkön kell felmenni, amikor egy forgó ajtó fogadja a látogatót, amelyen át azután a hallba juthatunk.

Jobbra-balra vannak a pénztárhelyiségek és mindazok a hivatalok, amelyekben a közönség megfordul.

Ez még aránylag egyszerű épitkezés, *az igazi luxust a lépcsőházban és az igazgatósági termekben fejtették ki.*

Márványlépcső visz fel az emeletre, a falak színén márvánnyal vannak befedve és mindenütt *fafaragás díszíti a folyosókat.* A mellékfolyosókon, amelyek a hivatalokhoz vezetnek, már nincs ennyi luxus, ellenben *fehér csempével embermagasságra ki van rakva az egész épület,* hogy könnyen lehessen tisztántartani. Az épületnek mellékfrontjai különben mindenütt tiszta fehérek, úgyhogy néhol kórházi hangulat árad.

Az igazgatóság helyiségei vannak a legfényűzőbben berendezve,

az egész épületbe egy szöget sem szabad beverni, mert a képek, térképek és hirdetmények számára a falak tetején erre a célra szolgáló lécet huzattak. A legtöbb helyen tapéta van,

az igazgatóság szobáiban azonban gazdag faburkolat és bőrkárpit.

A vezérigazgató szobája mellett a kis tanácskozó terem, — amely *faragott tölgyfából* készül, — még nincs befejezve. Most dolgoznak rajta a munkások.

Az öt emeleten körülbelül *400 szoba* van. Komoly, nagy munka már csak a negyedik, illetve ötödik emeleten lévő díszteremben folyik. A terem bejárata a negyedik emeleten van, a karzat pedig az ötödik emeleten. Itt most a szobrászok szorgoskodnak, úgyszólván *minden helyet kihasználnak, hogy minél dúsabban díszítsék fel a termet.* Először arra gondoltak, hogy az egészet

arannyal vonják be,

de úgy látszik, hogy sokkal szebb, ha a díszítéseket valami új eljárással különböző színekkel tarkítják. A díszteremben teljes erővel folyik a munka s azt hiszik, hogy e hó végére elkészülnek vele.

Az épület különben *légfűtéses* lesz, a pincében különféle műhelyeket, asztalosműhelyt, lakatosműhelyt helyeztek el és a hallból folyton mozgó lift fog fel és alá járni.

Az épület maga T alakú és ha az ucca frontját vesszük a T betű felsőszárának, úgy az alsó szárny az a folyosó, amely a kertészuccai házzal az új épületrészt összeköti.

A régi épületrészből a helyiérdekű villamos most költözik át a Lipót körútra, ahol eddig a BESzKÁR hivatalai voltak. Fokozatosan kiürítik az egyes emeleteket, ezeket azután azonnal átalakítják, a folyosókat szintén csempével kötik be, úgyhogy *a régi és új épület között differencia nem lesz.* Az épület udvarára kerülnek az *autógarázsok* és más kisebb építkezések, ezeknek a befejezése azonban még bizonyos időt igénybe fog venni.

A BESzKÁR-t ellenőrző bizottságban a törvényhatósági bizottsági tagok kifogásolták az építkezések fényűző voltát és megütközéssel beszéltek arról, hogy a főváros építkezése még a sokat kifogásolt Bethlen-udvarnál is drágább.

Arról is suttogtak, hogy *költségtúllépés történt.* Erre vonatkozóan kérdést intéztünk az ifj. *Walla* céghez, amely az építkezéseket vezette és azt a felvilágosítást kaptuk, hogy *kétmillió aranykorona volt előirányozva, ezt nem lépték túl,* 1925. november elsején kezdődött az építkezés és május 1-ig van a határidő a befejezésre.

Budapesti Nemzetközi Vásár

1926 április 17–26

Rendezi a

Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara

Szállítási, utazási és vizumkedvezmények.
Képviseletek Magyarország és a külföld összes nagyobb városaiban.

Központi iroda:
Budapest, V., Szemere ucca 6
Telefón 161–22

Minden háziasszonyt érdekel

A most megjelent **Egyszerű háziszakácsság és gyümölcsbefőzés.** Irta: dr. Kovácsné Tüdős Ilona. Ára kötve 35.000 korona. Kapható Az Est központi könyvkereskedésében, VII. ker., Erzsébet körút 18—20. sz., továbbá IV. ker., Váci ucca 12. sz., V., Vilmos császár út 14. sz., VII., Rákóczi út 54. sz.

Frischmann J. Frigyesné úgy saját, mint az elhúnyt fivére **dr. Frischmann Gyula** és az egész rokonság nevében mélyen elszomorodott szívvel jelenti, hogy szeretett drága férje

Frischmann J. Frigyes

úr

m. kir. udvari tanácsos, a Vaskorona-rend lovagja, a Salgótarjáni Kőszénbánya RT. ny. vezérigazgatója stb. stb.

áldásos életének 75-ik évében, 47 évi eszményien boldog házasság után, jobbletre szenderült.

A megboldogult hült tetemea Salgótarjáni Kőszénbánya RT. székházából (V., Arany János ucca 25), e hó 8-án, csütörtökön déli 12 órakor fog a rákoskeresztúri izraelita temetőben levő családi sírboltban örök nyugalomra helyeztetni.

Budapest, 1926 április 6.

Emlékét mindenkor kegyelettel őrizzük

A Salgótarjáni Kőszénbánya Rt. igazgatósága, felügyelőbizottsága és tisztviselői kara mély megilletődéssel jelenti, hogy a társulat igazgatóságának tagja és hosszú évtizedeken át ügyvezető igazgatója

Frischmann J. Frigyes

úr

ny. vezérigazgató, m. kir. udv. tan., a vaskoronarend lovagja

ez évi április hó 6-án elhúnyt.

Az elköltözött 50 évet meghaladó időt töltött társulatunk kötelékében és tevékeny részt vett annak fejlesztésében. Mint a társulat ügyvezető igazgatója lelkes odaadással, soha nem lankadó buzgalommal szentelte munkaerejét a társulat ügyeinek. Egész lénye összeforrott társulatunk érdekeivel. Kiváló munkatársunk elvesztését mélységes fájdalommal gyászoljuk.

A társulat tisztviselői kara mindenkor mélyen érző jóakaróját és szeretett főnökét tisztelte az elhúnytban, kinek állandó törekvése a tisztviselői kar jólétének előmozdítására irányult. Emlékét a tisztviselői kar minden tagja hálás kegyelettel fogja megőrizni.

Az elhunytat székházunkból (bejárat: V., Arany János ucca 25) e hó 8-án, déli 12 órakor kisérjük utolsó útjára. — Budapest, 1926 április 7-én

Amundsen léghajója holnap indul a Spitzbergákra

Copyright 1926 by the Az Est-lapok for Hungary and elsewhere by the North American Newspaper Alliance

Róma, április 7

(Az Est külön tudósítójának távirata)

Amundsen léghajója, a »Norge«, holnap, csütörtökön indul útnak Párizs felé. Először az angliai Gulhamba repül, majd onnan Oroszországon át Kingsbaybe, az expedició tulajdonképpeni indulási helyére. Amundsen, aki most szintén Rómában időzik, csak Kingsbayben ül fel a léghajóra, odáig hajón teszi meg az utat.

Ha nem volna Ismeretlen Észak, a Holdat kellene felkutatnom

A sarkvidék a dsungel testvére a nyugalomban

*„Az Est" számára írta: **Roald Amundsen** kapitány*

Az *Amundsen-Ellsworth* északsarki expedicionak az lesz a célja, hogy valamelyes *világosságot vessen az egyik ki nem kutatott, nagy misztikus jégterületekre.* Sok hajó indult el már erre a vidékre s bizony jóegynéhány nem jött vissza soha. Ennek a jégterületnek a szélén többször járt már az ember, de mindig visszáretten attól, hogy közepe felé benyomuljon. A sarki tenger partjait ismerjük. De

Amundsen

nem ismerjük azt az egymillió négyszögmérföldnyi fehér foltot, amely a tenger közepén van.

Erősen bízunk abban, hogy át fogunk repülni ezen a területen. A repülés alatt tekintetünk állandóan kutatni fogja ezt a vigasztalan felületet. *Lehet, hogy földet pillantunk meg,* de az is lehet, hogy nem. Akármi lesz az eredmény, mindenesetre izgalmas a kisérlet.

Hangsúlyoznom kell, hogy *a mi expedíciónk földrajzi expedició lesz.* Hiszen repülni fogunk s így nem lehet módunkban tudományos megfigyeléseket tenni. *Mi*

mindenekelőtt szárazföldre vadászunk

s azt a darab földet akarjuk felfedezni, amely oázisként terül el egyik sivatagban. S ha megcsipjük ezt a földet, akkor ennek nagyobb értéke lesz, mint a földgolyó bármelyik részének. *A legizoláltabb földrészen az emberi faj bázisa lesz ez a szárazföld.*

A mozgójég világa

A délsarki kontinens távolról sincs annyira izolálva, mint az Északi Sarknak ez a kikutatlan része. A Déli Sark területe szilárd föld, emelkedő fensík, amelyet jég borít. Ha egyszer rajta van az ember, akkor nyugodtan mehet a célja felé. De

az Északi Sark jege ide-oda zajlik s nem lehet rajta biztonsággal megállni.

Soha sincs ott, ahol egy pillanattal előbb volt. Állandóan mozog s elnyeli azt, aki rája merészkedik.

Soh..sem szabad elfelejteni, hogy *az Észak Sark nincsen az Északi-tenger közepén.* A sark az egyik oldalon van és sokkal könnyebb hozzá jutni, mint a jégmasszák közepéhez. Ennek ellenére *huszonöt esztendeig kellett Pearynak kisérleteznie a mozgó jégen, míg eljuthatott a sarkig.* Újra meg újra eltérítette a zajlás a céljától, noha a cél maga aránylag könnyű volt. *Peary azt* hitte, hogy szárazföldet látott. *McMillan* körülbelül bebizonyította, hogy *Pearynak csalódnia kellett.* Mindamellett *Pearynak* jó okai voltak arra, hogy higyjen a szárazföldben.

A Jeges-tengerben ugyanis lehet egy sziget, — igen nagy sziget — amelyen a hőmérséklet lehetővé teszi az emberi életet.

Ezt a szigetet nem érte el eddig az ember.

Az, aki nem járt a sarkvidéken, elgondolni sem tudja, *milyen nehéz a sarki jégen való utazás.* Csak annak lehet fogalma az akadályokról, aki valóban érintkezésbe jutott ezekkel a jégtömegekkel. *Bartlett* kapitány a *Wrangell*-szigetekről a szárazföldig hatolt el s ezen az úton elmondhatatlan nehézségekkel kellett megküzdenie, holott *ő csak a szélén járt azoknak a területeknek, amelyeket már felfedeztek.* Ha beljebb merészkedik, sohasem kerül vissza.

A kegyetlen Észak

Sokat beszéltek az utóbbi időben *az Északi Sark barátságos természetéről.* Azt mondották, hogy keresztül lehet hatolni rajta anélkül, hogy élelmet vinne magával az ember. Az úton lepuffanthatja az állatokat s ebből kényelmesen megélhet. Csak azok akik pusztán az *Északi Sarkterület* szélén utazgattak, élhetnek ebben a téves hitben. Én azonban igen jól tudom, hogy *a sarki terület belső részén nem élhet meg az ember élelmiszerkészlet nélkül.* Az a tél, amelyet 1922—1923-ban töltöttem *Szibéria* partjain, kétségtelenül bebizonyította ezt az állításomat.

Ebben az esztendőben

a benszülöttek az éhségtől haltak meg a parti területeken.

Nap-nap után elindultak, hogy eledelt szerezzenek s én láttam őket, hogy üres kézzel térnek vissza. Attól a területtől, amelyben a hajókat megfogta a jég, mérföldnyire — *éhenhaltak!* Természetesen *mi segítettük őket úgy, ahogy tudtuk, de sokat nem tehettünk.* Ha a benszülöttek nem tudnak maguknak élelmiszert szerezni, hogy élhetne meg ott fehér ember, aki délről merészkedett ide — *hogy élhetne meg ott élelmiszerkészlet nélkül?* Aki azt állítja, hogy a sarki terület belső részén meg lehet élni állatokból, nem ragaszkodik a tényekhez.

Minél északabbra hatol az ember, annál ritkábban találkozik állati élettel. Utolsó útunk során

ezer mérföldnyi vonalon mindössze egy fókát és három madarat láttunk.

Nem hiszem, hogy valaki ebből fenn tudná tartani magát. Tévednek tehát azok, akik a sarki területet barátságosnak mondják. Az ilyen állitással másokat vezetnek félre s ezek esetleg életüket veszíthetik. *A sarki terület egyáltalán nem barátságos.*

Az abszolut nyugalom birodalmában

Annak ellenére azonban, hogy a sarki területen nem lehet megélni az ottani állati világból, annak ellenére, hogy rajta utazni kimondhatatlanul nehéz és az ismert szárazfölddel való közlekedés lehetetlen — éppenséggel

nem valószinűtlen, hogy a sarki terület belsejében élet van,

feltéve, ha ezt az életet szárazföld támogathatja.

Tegyük fel, hogy a belső területen egy *hatalmas sziget* van. Valószínű, hogy aránylag sekély víz veszi körül. A nyári hónapokban a jég kissé visszahúzódik s ilyenkor fókákat és madarakat mindig találhatnak. Ezen a helyen igenis el lehet élni, igen sokáig! Csakhogy

ennek az életnek az a feltétele, hogy ott szárazföld legyen.

Sokszor gondolkoztam azon, hogy mi lett volna, ha a *száz bálnavadász-hajó* közül, amelyet a jég megfogott a *Behring*-szorosban, a jégzajlás egyiket-másikat tovább sodorja mindaddig, amíg eljut a sarki terület belsejében levő szigetig? A *Behring*-szorostól az áramlás észak felé irányul, éppen abba az irányba, ahol mi szárazföldet reméltünk találni. *Egy-egy ilyen bálnahajón körülbelül ötven ember van s ezenfelül még benszülött férfiakat és asszonyokat is visznek magukkal.*

Ha csakugyan elérik ezt a szigetet, akkor *a hajók deszkáiból* házat *építhetnek maguknak* s mindaddig, amíg másfajta élelmiszerre tehetnek szert, fentarthatják magukat a hajókon kivitt készletekből.

Ezen a szigeten a nyári hónapokban *aránylag kellemes időjárás* van. A nap hosszabb ideig melegen süt. Megélhettek volna tehát ezen a szigeten, szaporodhattak volna, de a zajló jég elvágta volna őket a civilizált élettől. Lehet, hogy *az a feltevés csak a képzeleten alapul. Lehetséges.* Mindamellett én igen sokszor gondoltam rá s ma is azt állítom, hogy *mindezt fel lehet tételezni.* Mi ugyan

nem reméljük, hogy a sarki területen emberi kolóniát fogunk találni.

Igazán *csak a csapongó fantázia gondolhat ilyesmire. De ha mégis így volna, akkor ez a találkozás a legdrámaiabbak közé tartozna.*

Gondoljuk csak el: *hirtelen embereket pillantunk meg a léghajókról!* Azt hiszem, először meg kellene csípni a karunkat: ébren vagyunk-e s nem álmodunk? Mégis — nem lehetetlen. *Semmi sem lehetetlen.*

Az, aki gondolkozni kezd az északsarki terület lehetőségein, sokféle feltevést lát maga előtt. Ez a terület olyan hely, ahol ember nem járt, teljes nyugalom van rajta, a hó és a jég között a mindennapi emberi értékek elveszítik arányaikat. Többször kérdezték tőlem, voltaképpen *mi a jellegzetes sajátossága a sarki területeknek.* Erre én azt feleltem, hogy

a nagy nyugalom és a nagy békesség, amely az embert ott körülveszi,

— ez a jellegzetes sajátossága. Ott érzi magát igazán szabadnak az emberi lény, ott valóban *azt teheti, amit akar.*

Senki sincs útjában. Az egyén ott abszolút. Én szeretem ezt.

Vannak, akik megbolondulnak a nagy magányosságban. — én szeretem a nagy magányosságot.

De tulajdonképpen nem is érzem ott a magányosságot — hanem csak békességet, nyugodalmat és szabadságot. Magától értetődik, ezzel a szabadsággal nem igen élhet az

Az Amundsen-expedició résztvevői

Johan Holmer

Gustav Amundsen

Emil Horgen

Fredrik Ramm

Hjalmar Röser Larsen

Einar Hansen

Oscar Wisting

Oscar Omdal

Renato Alessandrini

Ettore Arduino

Attolio Caratti

Cecioni Natale

ember, de a lényeges az, hogy *megvan és ez kielégít.* A sarki területeken *senki nem kiabálhat rád, ezt tedd, ezt ne tedd.*

Csak él az ember ott. Azt teszi, ami az élethez szükséges, közeledik a céljához — és ez minden.

Azt hiszem, a dzsungel éppen ilyen, csakhogy a dzsungelben több élet van. A sarki sivatagokon csak egy van — az én egyéniségem.

Az északi és a déli sarkvidék között nagy a különbség. Én szerencsés voltam s *elsőnek érkeztem a déli sarkra.* Ezt a célomat úgy értem el, hogy gondosan megterveztem az utamat, de szerencsém is volt. *A szerencse mindig lényeges tényező az efajta expedíciókban.* A módszerekben azonban nagy az eltérés.

Észak és Dél

A Déli Sark egy *nagy kontinensen* van. *Ez a kontinens oly magasra emelkedik, mint amilyen mély az északsarki tenger.* Óriási jégfal veszi körül. A kontinensen lévő gleccserek lefelé csúsznak s körülbelül négyszáz mérföldnyi területen körülveszik a szárazföldet. *De ha az ember átvergődik ezen a jégakadályon, akkor szilárd talajt érez a lábai alatt,*

ez nem mozog úgy, mint az északsarki jég.

Ezen a szárazföldön azzal a bizonyossággal lehet előremenni, hogy *ugyanazon az úton vissza is jöhet az ember.*

Az Északi Sarkvidéken nem lehet ezt megtenni. Mert nagy a fizikai különbség a szilárd talaj és a jég között. Az *Északi Sarkvidéken* a jégterület ide-oda mozog. Igaz, *a Déli Sarkvidéken némelykor olyan hegyeket is kell megmászni, amelyek 11.000 láb magasságúak. Ez azonban*

sokkal könnyebb munka, mint az Északi Sarkvidék mozgó talaján előrehaladni.

Nagy előnye a Déli Sarkvidéknek az a körülmény is, hogy *az elhelyezett élelmikészletére könnyen rátalálhat.* A sarki utazók ősidőktől fogva *jeleket hagynak maguk után,* amelyek megmutatják nekik a készletekhez vezető utat. Majdnem lehetetlen eltéveszteni ezeket a jeleket. Az Északi Sarkvidéken egész másképpen van. *Ha ott valahol élelmikészletet rejtettek el, ez nem marad ugyanazon a helyen, hanem*

a mozgó jéggel tovább mozog, vagy pedig a jégzajlás maga alá temeti.

A Déli Sarkvidék a világ leghidegebb helye. A téli szállásainkon 78 fokot mutatott a hőmérő zéró alatt *Fahrenheit* szerint. Ilyen hidegeket az Északi Sarkon sehol sem észleltünk. Kissé furcsán hangzik ez a megállapítás, de úgy van, hogy

a Déli Sark jóval hidegebb, mint az északi.

Repülni a fehér sivatagban

Nem tudom, lehetséges volna-e *kormányozható léghajón* eljutni a Déli Sarkra. *Az ottani magas hegységek akadályként merednének a léghajó elé,* amely a nagy hidegben nem tudna ilyen magasra emelkedni. Ez azonban nem bizonyos és éppen ezért a szakértőknek pontosan meg kellene állapítaniok, nem volna-e lehetséges a Déli Sarkot léghajóval elérni. Hiszen *ott is még óriási területek ismeretlenek.*

A repülés egyik nagy előnye éppen az, hogy nagy területeket lehet áttekinteni a repülőeszközről. Tavalyi utunkon például

tizenhét óra alatt 120.000 négyszögmérföld felett repültünk el.

Nem az a lényeges, hogy ily hatalmas területet átpillantottunk, hanem az, hogy ezt megelőzően ember még nem repült át az Északi Sarkvidéken. Ha ezt az utat *gyalog* kísérelnénk meg, akkor a sarki jégáramlás ellen kellene haladnunk s ez alaposan meglassítaná az előrehaladás ütemét. *Sőt azt hiszem, ilyen módon el sem érhetnénk célunkat.* Ezen az egy példán meg lehet látni, mennyivel előnyösebb a repülés a sarki expedíciókénál.

Évszázadok óta vágyakozik az ember a sarki területekre. A sarki misztériumok és a nagy ismeretlen mindig vonzották. A fehér sivatag igézőbb hatással volt rá, mint a tropikus vidékek ismeretlen tájai. Miért volt ez így, igazán nem tudom. Talán azért, mert *a sarki vidékeken nincs élet. Valóban ott csak csend van, nagy, halálos, tökéletes csend.* Ami titkot magukba gyűjtöttek, mindeddig nem fecsegték ki, hiába erőlködött az ember valamit tőlük megtudni.

Igaz,

a sarkokat meghódítottuk, de vajjon mit tudunk arról, ami a sarkok körül van? Semmit!

A sarkok csalogatták az embert évszázadokon keresztül, de nem törték meg némaságukat. Titkaik továbbra is el vannak temetve a jégben. Most, hogy az ember megszabadította magát a földi akadályoktól és a levegőbe emelkedhet, *nem lehetetlen, hogy felülről bepillanthat a nagy titokba.*

Én azt hiszem, hiába titkolóznak a sarkvidéken. Nem fog sikerülni nekik megőrizni titkukat.

A repülés olyan eszköz az ember kezében, amely lehetővé teszi számára az összes ismeretlen területek felkutatását.

Nemokára nem lesz olyan terület, amely ismeretlen lenne. Örülök, hogy nem később születtem, mert *akkor már csak a Hold felkutatása állott volna rendelkezésemre* érdemes feladatnak.

M. Pontepin becsönget a menyországba

Írta és rajzolta: Dezső Alajos

Párizs, április 6

Aznap reggel, mikor a royalista újságok gyászkeretben közölték az orleánsi herceg halála hírét, viceházmesterem egy másik halálesetről értesített, amely sokkal közelebbről érintette *házunkat,* mint a csapás, amely

A kisasszony az ötödikről

a francia royalista pártot érte: *Monsieur Pontepin kirtelen és váratlanul meghalt! Pontepin* úr a tulajdon házmesterem volt és én őt a pártjok babonás hitével halhatatlannak tartottam. Megdöbbenésem őszinte volt, amit a filozófus nyugalma váltott fel, mikor imígyen szóltam a vicéhez:

— »Lám, öregem, a házmesterek is halandók és ön, kiben, ha nem csalódom, az új házmesteri trónkövetelőt kell tisztelnem, láthatja, hogy azonos vég jág ki úgy a gögösnek, mint az alázatosnak. Orleansi Fülöp — el kell hinnem Léon *Daudet* nekrológját, — alázatos megadással fogyasztotta a számüzetés keserű kenyerét számtalan kastélyai egyikében, mialatt *Pontepin* úr a házmesteri trónon gögösen uralkodott a pártjok fölött.«

Tulajdonképpen *Pontepin* úr nem is volt gögös ember és a főnöket a házmesterével szemben alárendelt lakó közönséges elfogultsága mondatta velem. *Pontepin* úr nem volt gögösebb, mint a köztársaság bármely más, polgári hivatalát meggyőződéssel gyakorló funkcionáriusa. Alig húnyta le a szemét, én hitvány lakó, máris méltatlanul emlékezem meg róla. Elszégyeltem magam a vice előtt és elérzékenyedve gondoltam rá, hogy *Pontepin úr beköltözésemkor mily leereszkedő érdeklődést mutatott csekélységem iránt.*

— *Magyar? hongrois?* örülök, hogy *hős szövetségeseink* egyikével személyesen megismerkedhettem! ezzel köszöntött engem, új lakóját, *Pontepin* úr.

Pontepin úr ugyanis az egyszerű emberek általánosító és egyszerűsítő hajlamával *Franciaország összes ellenségeit »boche« néven foglalta össze,* ezenkívül minden más náció, magyar, lengyel, cseh, török vagy görög — *szövetségesnek számított nála.*

Én nem siettem őt tévedéseiről felvilágosítani. Lakó sohasem mondjon ellen a házmesterének.

Van még egy érdekes lakóm...

— *Van még két érdekes lakóm,* szólt én volt szövetségesek: egy *kínai orvosnövendék* a negyediken és egy *néger kisasszony* az ötödiken. A néger kisasszony szintén hajnalban jár haza — tettem hozzá kissé rosszalóan, arra célozva, hogy *mi ketten szoktuk hajnali álmát megzavarni.*

— Még nem volt szerencsém a néger kisasszonyhoz, bár néha órákig kell a kapunyitásra várakoznom, — válaszoltam én is merészebb célzással.

De azért soha sem volt közöttünk *komolyabb differencia.* Azazhogy mégis. De alig pár centiméter. *Pontepin* úr t. i. a *levetett és néki ajándékozott ruhámat szűknek találta* és nyilvánvalóan bosszankodott, hogy igazíttatnia kell rajtuk.

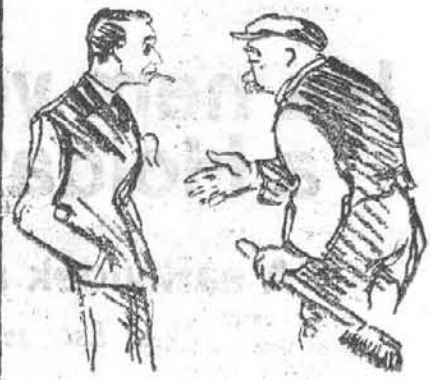

— Inkább jó angolosan!...

— Az ön korában uram, — mondta egyszer — nem illendő már ilyen zsigoló-divat szerint öltözködni! Inkább jó angolosan, — tette hozzá meggyőzően. *Azóta angolosan öltözködöm.*

A *frankügy* kirobbanása a mi viszonyunkra is zavarólag hatott. *Pontepin* úr hiányos ismeretei hazám felől érdekes módon kibővültek és a legközelebbi házbérnegyedkor udvariasan megkért, hogy *lehetőleg ne ezerfrankosokkal fizessek, mert szüksége van aprópénzre.* És mintha a borravalót is jobban megnézte volna, mint azelőtt...

A frankügy tárgyalása elé nagy kiváncsisággal nézett, mint a legtöbb francia adófizető polgár és mikor bizalmát helyreállítottam, *új híreket kért tőlem, »eredeti magyar forrástól«.*

Pontepin úr nem várta meg a végtárgyalást. Ma volt a temetése *Szent Genovéva* oltára mellől, mint V. kerületi polgárnak, jó katolikusnak, bár életében *a baloldali kartel híve volt és a szocialista jelöltre szavazott.*

Egy, a házbérnegyeddel adós pártfogó lakók között gyűjtést indított *koszorúra,* amit ő helyezett el kegyelettel a koporsóra.

Az utolsó szertartáson *az egész ház résztvett a kínai orvosnövendékkel és a néger kisasszonnyal együtt,* aki hajnalban jár haza.

Házmesterünk koporsója a templom egyik hajójában *két márványoszlop között* feküdt. Mindkét oszlopon emléktábla, melyen e sorokat olvastam: »*Ez oszlop tövében nyugszik Jean Racine*«, — ez volt a baloldalin, jobbról meg ez: — »*Blaise Pascal pihen e márvány alatt*«.

A hosszú latin szertartás alatt, a két márványtábla között, *Pontepin* házmester úr koporsójánál nagyon elgondolkozhattam; hosszú merengésemből a pap hangosabban ejtett utolsó szavai ébresztettek fel: »*...és nyíljanak meg neki a Mennyország kapui...*«

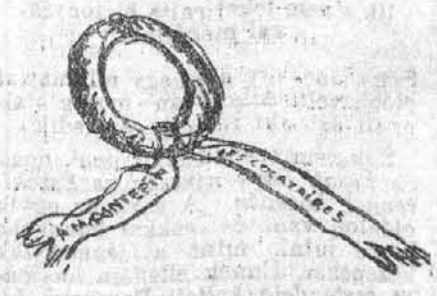

— »*...az első csöngetésre, Pontepin úr!*« — kívántam tiszta szívemből.

Balesetsorozat egy rövid uccaszakaszon

— *Az Est tudósítójától* —

Ma reggel, jóformán néhány perc lefolyása alatt *három különböző balesetet csődítette össze az embereket a József* körúton a *Savoy* szállótól a *Népszínház* ucca sarkáig terjedő alig száz méteres útvonalon.

A motorkerékpár kezdte: Rohanva jött a *Boráros tér* irányából és egy igen jól öltözött, magas, erőteljes, széjesvállú férfi ült rajta. Pontosan a *József körút* 14. szám előtt egy a napfénytől megbolondult kergetőző *kutya vetődött a motorkerékpár útjába.* A rajta ülő férfi ki akarta kerülni a kutyát. Jobbra, balra rángatta a kormányt, de nem tudott boldogulni, mert *a megijedt kutya állandóan ott táncolt az első kerék előtt.* A vége az lett a veszedelmes alakzata mutatványnak, hogy

a még mindig száguldó motorbicikli felborult és a kövezethez vágta a gazdáját, aki vérző fejjel terült el rajta.

A járókelők odarohantak, hogy segítséget nyújtsanak. Nyomban a mentőkért telefonáltak, akik odaérkezve, bekötözték a szerencsétlenül járt motorbiciklistának, *Starker* Lipót kereskedőnek erősen vérző fejét. *Starker* a halszemén sérült meg de zúzódásokat szenvedett egész testén is. A mentők a Bókusba szállították.

Még embergyűrű zárta körül a mentőautomobilt, amikor alig 30 lépéssel odább

éles jajkiáltással elvágodott egy munkáskülsejű ember.

Ott hevert a földön, testét össze-vissza rázkódtatta a görcs. A rendőrök, akik a mentőkocsi körül foglalatoskodtak, azonnal a földön fetrengő epilepsziás emberhez siettek, hogy segítsenek rajta. A tömeg is odahúzódott. A járókelők nagy többsége azonban, a munkába sietők, ügyet sem vetettek a csoportosulásra.

Még a baleset helyén állt a mentőautomobil, még nem vitték el az összetört motorbiciklit, a szívbajos munkás még hanyattfeküdt az aszfalton, amikor *megint rohanás kezdődött*, az emberek megint összefutottak, és pedig megint csak néhány lépéssel odébb, a *Simplon-kávéház* elé, ahol — ajkán ijedt sikollyal —

egy csinos fiatal leány esett el.

Egy kábelakna javításán dolgoztak ott munkások, *törmelékforlasz zárta el a gyalogjáró egy részét*, a fiatal leány, aki kis csomagot szorongatott a kezében, egy ilyen törmelékre lépve, *kificamította a lábát.* Akárhogy szerette volna, nem tudott a ballábára lépni. A leány szőke volt, csinos, friss, nem csoda tehát, ha az arrajáró fiatalemberek közül többen is felajánlották lovagi szolgálatukat. Az egyik a cipőjét akarta lehúzni, a másik a széles vállát ajánlotta fel, hogy arra támaszkodva bicegjen tovább. A kislány kipirult arccal hallgatott, a világért sem nézett volna a körülötte állókra, egyre a fájós bokáját simogatta.

Végre pár perc után egy arraigyekvő konflisra rászóltak, álljon meg. Egyszerre tíz férfikéz segített a leánynak a felszállásban. Még éljeneztek is, amikor a konflis a kis sérülttel elkocogott.

Ekkor már elrobogott a mentőkocsi, valahogyan talprasegítették a beteg munkást is, úgyhogy a megbolygatott ucca visszakapta a rendes képét.

Házárverés!

A III., Leikész ucca 4. számú ház 1926 április 9-én délelőtt 10 órakor II., Fő ucca 70., fsz. 1. ajtószám alatt (I—III. ker. kir. járásbíróság) elárveresztetik

Bethlen, Vass, Scitovszky, Zichy János

Hírek és kombinációk — kormányváltozás esetére — Bud János a PK. elnökjelöltje?

— *Az Est tudósítójától* —

A miniszterelnök vidéken pihen, a szakminiszterek reszortügyeiket intézik és a politika a teljes elnyugvás képét mutatja. Pedig *a helyzet korántsem oly derűs és egyszerű, mint amilyennek az ünnep hetében látszik.* Nem kétséges, hogy közvetlenül *súlyos bonyodalmak előtt állunk*, amelyeknek a megoldása kiszámíthatatlan.

Elsősorban bizonyos technikai bonyodalmakkal kell számolni, amelyek megnehezítik a kormány helyzetét. Van egy fix terminus, amelyhez minden egyébnek igazodnia kell és ez:

június 4-ike.

Gróf Bethlen István miniszterelnök ekkor megy Genfbe, ahová *magával kell vinnie az 1926—1927. évi állami költségvetést és az előbbi költségvetési év zárszámadásait.*

A nemzetgyűlés e hónap 15-én ül újból össze. A kalendárium szerint, ha leszámítjuk a vasárnapokat és ünnepnapokat,

június 4-ig összesen 32 ülésnap áll a parlament rendelkezésére.

Első sorban is le kell tehát tárgyalni *az új költségvetést. Erre a célra a házszabályok negyvennapi időt engednek.* Amde kétségtelen, hogy *Bethlennek törvényerőre emelkedett költségvetést* kell kivinnie, *meg kell tehát szavaztatni ennek a költségvetésnek az úgynevezett apropriációját is;* mivel pedig az új házszabályokban, tudvalevőleg, elfelejtettek gondoskodni az apropriációról, *ennek a megvitatása korlátlan időt vehet igénybe.* Ki kellene vinni *az előbbi költségvetés zárszámadásait*, ezeket is le kellene tárgyalni, de az is köztudomású, hogy *ennek az előbbi költségvetésnek máig sincsen apropriációja, tehát azt is meg kellene szavaztatni.* Hogy a két apropriációs vita ne nyúljon el a végtelenségbe, *mind a kettőt*

a házszabályok módosításának

kellene megelőznie. Ezeken túl nem is említjük, hogy ugyancsak fennáll a kormánynak egy szintén vállalt kötelezettsége, amely szerint e hónap végéig az összes vállalatokkal és pénzintézetekkel elkészítteti *az átértékelt mérleget*, ami viszont csak akkor történhet meg, ha már előzően elintézte a parlament *a nyugdíjvalorizáció kérdését.* Tizenötödikéig ez a kérdés megfelelően elő is lesz készítve, de hogy ennek szintén több napot igénylő letárgyalása hogy fér bele a parlament említett munkarendjének időközébe, az e pillanatban egyenesen megmagyarázhatatlan.

Harminckét nap! . . . ennyi áll rendelkezésre június 4-ig, azon az anyagon pedig, amelyet eddig feltétlenül el kell végezni, a parlament, ha neki tetszik, a házszabályok szerint *elrágódhat akár félesztendeig is.* Ezen a számvetésen alig segítene klotűr, nyolc, vagy tizenkét órás ülés, mert ezek ugyan lényegesen korlátozhatják a vita terjedelmét, de ezek sem eléggé hatásosak arra, hogy harminckét napra lecsökkentsék. Megbeszélni való anyag pedig az ellenzék számára kétségtelenül kínálkozik elég, annál inkább, mert hiszen úgy az apropriációknál, mint a költségvetésnél mindenről lehet beszélni, ami a nemzetgyűlés elé tartozik. Hogy ezzel a helyzettel szemben mik a tervei gróf *Bethlen* István miniszterelnöknek és mit szándékozik csinálni, azt kivüle ma még senki sem tudja; politikai körökben azonban egyenesen

lehetetlenségnek mondják, hogy ezt a kalendáriumi válságot a kormány az ellenzékkel való előzetes tárgyalások és megállapodások nélkül megoldhassa.

Bethlennek tudvalevőleg az a szándéka, hogy *a titkos társaságok dolgában pártközi értekezletet tart.* Az ellenzék többségének ezidőszerint az a szándéka, hogy *ezen a pártközi értekezleten nem vesz részt*, de ha ez az értekezlet meghiusulna is, számolni lehet azzal, hogy *lesz egy másik ilyen értekezlet*, amelyen

Bethlen az ellenzék hozzájárulását és segítségét fogja kérni ahoz, hogy Genfbe a kellő felkészültséggel elmehessen.

Itt pedig rá kell mutatni arra, hogy

ez a júniusi népszövetségi tárgyalás a legnagyobb súllyal esik a magyar belső politikai mérlegébe is.

Most, legutóbb, Bethlen azzal jött haza Genfből, hogy *a pénzügyi ellenőrzés megszüntetését*, mint időszerűtlent, nem kérte, arról nem tanácskozott, így tehát alaptalan minden hír, mely arról szól, hogy Genfben visszautasításban részesült volna. Ugyanekkor azonban és több alkalommal is kijelentette, hogy *a kontrol megszüntetésére vonatkozó kérelmet júniusban fogja előterjeszteni*, mert az a szanálási időszak leteltével, akkor válik esedékessé. Nem kétséges tehát, hogy *Bethlennek ezt az indítványt most már feltétlenül elő kell terjesztenie* és ekkor válik el az, amit külön ösen Apponyi és Andrássy kifejtettek legutóbb parlamenti beszédeikben,

vajjon a Bethlen-kormány külföldön rendelkezik-e még azzal a presztizssel, amely nélkül az ország érdekeit hatháosan nem képviselheti.

A belső politikának egész vonalán aszerint fog elkövetkezni az igazodás és az események alakulása, hogy az említett kérdésre milyen választ kapunk Genfben. A Bethlen-kormánynak egész presztizse, helyzete és jövője ezekben a napokban válik el.

Nem tudni, gróf Bethlen István ezeknek az eseményeknek akar-e elébe harangozni, vagy ezektől függetlenül-e, de éppen *kormánypárti körökben* mondják nekünk, hogy *a miniszterelnök számol azzal a lehetőséggel, hogy bizonyos változások akár külpolitikai okokból, akár azért, hogy a belső meanyugvás elkövetkezzék, — elmaradhatatlanok.* Azt mondják az Esterházy uccai klubban, hogy igenis

folytak már puhatolódzások arra az esetre, ha magának Bethlennek kell távoznia és arra is, ha csak rekonstruálnia kell kormányát,

ami *esetleg mingyárt a költségvetés letárgyalása után elkövetkezhet.* Ez utóbbi eshetőségre, úgy tudják, számolni kell azzal, hogy *a kabinetből kimarad néhány mostani miniszter,*

közöttük Bud János pénzügyminiszter, aki a Pénzintézeti Központ elnöke lenne.

míg utódjaként báró *Korányi* Frigyes párizsi követet emlegetik. Párizsba követnek Walko Lajos, vagy Khuen-Héderváry Sándor, a külügyminiszter helyettese menne el. Természetesen ez a kombináció csak akkor válik valóra, ha a változások csakugyan bekövetkeznek. Távoznék helyéről *Rakovszky* Iván belügyminiszter is, akinek utódjaként több nevet emlegetnek. Ennek a tárcának a betöltése annál kényesebb a kormány számára, mert hiszen nincs kizárva, hogy

az új belügyminiszter személyében megfelelő, — választási minisztert is kell találnia.

A jelöltek sorában emlegetik *Almásy* Sándor főispánt, Almásy Lászlónak, a kormánypárt alelnökének fivérét,

Arra az esetre pedig, ha Bethlen elhagyja a helyét, ami ez idő szerint még nem aktuális, három név van kombinációban: Vass Józsefé, gróf Zichy Jánosé és Scitovszky Béláé.

Minthogy Scitovszky Béla maga sem szívesen vállalkoznék, az ő miniszterelnöksége nyilván *csak átmenetinek* volna tervezve.

Ismételjük, hogy mindezek ma még *hírek és kombinációk*, amelyeknek azonban komolyságot ad az, amiért megemlékeztünk róluk: — hogy *számottevő politikai körökben vannak elterjedve.*

Az új nemzetgyűlés, mint mondottuk, 15-én összül, — mint látnivaló, eseményteljes napokra, vagy hónapokra. Ezt a várakozást igazolja a képviselők körében elterjedt az a hír is, hogy *a Ház az idén egyáltalában nem tart nyári szünetet*, feltéve, hogy a főrendiházi javaslatot is le akarja tárgyalni és ezzel kifejezi azt a komoly óhajtását, hogy végre, mire az ősz elérkezik, *átalakuljon országgyűlésse.*

Eponzs

női ruhára és kosztümre, gyönyörű választékban, dupla széles

35 ezer

Gólya-Áruház

VI., Király ucca és Nagymező ucca sarok

IV., Vámház körút és Királyi Pál ucca sarok

Budapest—Berlin 8 óra

Locarno eltörölte a légi országhatárokat — A magyar aviatika kinőtte a mátyásföldi repülőteret

— *Az Est tudósítójától* —

A levegőben is vannak országhatárok. Nem zöldre vagy pirosra festett sorompók jelzik, nincsenek vámházak, de igenis vannak szigorú kormányrendeletek, légi forgalmat szabályozó nemzetközi törvények, amelyek

eddig egyenesen lehetetlenné tették a légi forgalom kifejlődését.

A Budapestről felszálló repülőgépnek például a legkacskaringósabb vargabetűt kellett volna leírnia, ha *Kopenhágába* akart volna repülni. Nem repülhetett volna toronyiránt, a legegyenesebb, tehát legrövidebb vonalon, hanem kerülgetnie kellett volna a láthatatlan, de nagyon is meglevő országhatárokat, mert *a berepülést csak nagyon kevés állam engedte meg.* Emiatt volt például bizonytalan a *Budapest—Párizs*-repülés. Svájc ugyanis hol megengedte, hol meg eltiltotta a repülőtereire történő leszállást. Nagyon nehezen ment a *Csatorna* fölötti átszállás is. *A Balkán felé meg jóformán egyáltalán nem lehetett repülni,* elsősorban a *Pasics*-kormány visszautasító magatartása miatt.

Locarnónak köszönhető, hogy Európa területének túlnyomó része fölött eltűnnek és jórészt már *el is tűntek a légi országhatárok.* Locarnóban ugyanis összeültek tanácskozásra az aviatikusok is, akik aztán sok tárgyalás után, két héttel ezelőtt,

Párizsban végleges megegyezésre jutottak.

Egyelőre persze még csak *a közlekedési ügyekben,* de már ez is nagyjelentőségű eredmény. A repülőgépek dimenzionálása és gyorsasága dolgában még késik a megegyezés.

Locarnónak köszönhető tehát, hogy már április 19-től kezdődően

Magyarország belép a nemzetközi légiforgalomba.

A Magyar Légiforgalmi Társaság repülőgépei közvetlen kapcsolást nyernek

München, Zürich, Párizs, London, Brüsszel, Amszterdam, Berlin, Hamburg, Kopenhága, Stockholm és Danzig felé.

Az *MLT*-nek sikerült ugyanis üzemközösségre lépnie Európa legnagyobb közlekedési vállalatával, a *Deutsche Luft Hansa A.-G.*-vel Berlinben és a megállapodásnak megfelelően most már *Budapest repülőállomást is bevették a nemzetközi légi forgalom kötelező menetrendjébe.* A locarnói megegyezéssel alátámasztott megállapodás eredménye tehát az, hogy

a Mátyásföldön reggel 6-kor felszálló utas délután 1 óra 50 perckor már Berlinben lehet.

Berlinből viszont rengeteg irányban repülhet tovább, így többek között *Kopenhágán át Malmőbe is.*

Rendkívül előnyös a légi menetrend *Svájc felé is.*

A Budapestről 8 órakor induló repülőgép délután 3 óra 45 perckor már Zürichbe érkezik.

Ennek a repülésnek az ára kereken *kétmillió korona.*

Ha aztán az utas Párizsba igyekszik, akkor Genfen át mindössze 4 óra alatt Párizsba is érhet.

Természetesen az idén is alkalmasint

Párizs

lesz a magyar közönség fő útiprogramja. *A levegőben két irányból lehet majd a Magyar Légiforgalmi Társaság repülőgépeivel Párizsba jutni.* Az egyik útvonal *Berlinen át* vezet és ez persze hosszú időt vesz igénybe, de nagy előnye, hogy az utas sok várost ejt útba és *Berlinben* is tölthet egy éjszakát. Íme, a pontos menetrend:

Indulás: Budapest reggel 8 óra,
Bécs 9.45,
München 13.35,
Nürnberg 15.20,
Lipcse 17.20,
Berlin 19.00 óra.

Ez a légi utazás 3,900.000 koronába kerül.

Berlinből másnap reggel *9 óra 30 perckor* indul tovább a repülőgép *Párizsba.* Az út iránya a következő:

Indulás: Berlin reggel 9 óra 30,
Köln 13.30,
Párizs 17.15 óra.

Az útiköltség 3 millió korona. A 8 óráig tartó

Budapest—Berlin

utazás útvonala:

Indulás: Budapest, reggel 6 órakor,
Bécs 7.45,
Prága 10.20,
Drezda 12.10,
Berlin 13.50.

Az utazás ára Bécsig 45 márka, Prágáig 95 márka, Drezdáig 125 márka, Berlinig 160 márka.

A nemzetközi légi forgalomba való bekapcsolódás időszerűvé teszi

a mátyásföldi repülőtér

problémáját. A kis repülőtér a maga *hepehupás térségével, rövid nekifutó pályájával csak könnyű repülőgépek részére alkalmas.* A könnyű »*Légi Forgalmi Fokkerek*« nagyszerűen startolnak a mátyásföldi repülőtéren, de a nemzetközi forgalom nagy utasgépei mind megrongálódnak, ha a mátyásföldi repülőtéren startolnának állandóan, nem is szólva arról, hogy alkalmas hangár sincs befogadásukra. A légiforgalom máris annyira megerősödött, hogy *az öt utasra épült kis Fokkerek már alig győzik a lebonyolítását.*

Nálunk is át kell tehát térni a 12—25 utasra épült nagy gépekre.

Ezt azonban egyelőre még lehetetlenné teszi a szűkre méretezett mátyásföldi repülőtér a maga egyenlőtlen talajával. Helyénvaló volna, ha a kormány a mátyásföldi repülőtér planírozásával, kiszélesítésével és új hangárok építésével lehetővé tenné a nagy utasgépek besorozását.

Külön feladat volna még a Balkán-államokkal és az Olaszországgal való megállapodás.

A Balkánra egyelőre még reménytelen a helyzet. *Olaszországgal azonban feltétlenül kellene valamit csinálni,* mert mégis csak különös, hogy *Malmőbe el lehet jutni repülőgépen, ellenben a sokkal közelebb fekvő Abbáziába nem.*

Kiszel étterem
IV., Kossuth Lajos ucca 12
ifj. Magyary Imre
muzsikál
Tánc
Asztalrendelés: Teréz 89—38

Az 1920 augusztus 19-én kelt 80940 sz.
magyar szabadalom
»Eljárás szintelenítő szén előállítására« **vev** és **vagy engedményesek keresztetnek.**
Szíves ajánlatokat »E. A. 1634« jegy alatt továbbít M. Dukes Nachf. A. G., Wien I/1

HÍREK

— **A századik napsugárvonat.** Azt olvassuk, pár nap mulva indul el a budapesti keleti pályaudvarról a századik gyermekvonat, amely Svájc és Belgium vendégszerető tájaira viszi a vézna magyar fiúkat és leányokat. Álljunk meg egy pillanatra ennél a kedves eseménynél, a századik napsugárvonat vidám indulásánál.

Nagy dolog az, hogy már a századik gyerekcsapat vonulhat ki egy kis kacagó örömre ebből a szomorúságokkal sujtott, szegény Magyarországból. Hogy a gyerekeknek is lehet egy-egy kis »tanulmányútjuk«, amelyen a boldogságot tanulmányozhatják a sorstól áldottabb vidékeken! Mert nemcsak az arcok aranyozódnak meg ilyenkor odakünt, a szerencsésebb külországok napsütésében, de a gyermeki lelkek apró, fogékony kamrái is kincsekkel telnek meg, finom, nemes gazdagságokkal, amikre nagy szükség van már idehaza a boldogtalan, marakodó, eldurvult miliókben. Hátha ezek a testi-lelki üdülésben edzett gyerekek hozzák haza szívükben az igazán szép magyar jövőt, amelynek mégis csak el kell egyszer jönnie!

A hollandus börtönök szabályai előírják, hogy a letartóztatott foglyok csak dlarcban mehetnek sétálni a fogház udvarára

— **Megtalálták a két hónappal ezelőtt eltűnt várpalotai fiú holttestét.** Mintegy két hónappal ezelőtt — mint ismeretes — a várpalotai erdőben nyomtalanul eltűnt *Schiffer* Imre tizennyolc éves fiú, egy várpalotai szabómester fia. A fiatalember *hóvirágot ment szedni barátaival az erdőbe,* időközben azonban elmaradt társaságától és azóta sem került elő. A hatóságok és a szerencsétlen szülők állandóan kutattak *Schiffer* Imre után, teljesen eredménytelenül, míg végül *husvét vasárnapján megtalálták a szerencsétlen Schiffer Imre holttestét.* Az eltűnés színhelyétől mintegy 7—8 kilométernyire, a várpalotai szénbánya *húsz méter mélységű agyaggödrében bukkantak rá* a holttestre.

A rendőrség nyomban megindította a vizsgálatot, hogy vajjon *gyilkosságról vagy öngyilkosságról van-e szó.* Ruhájában két levelet találtak, amelyek egyike *Erzsi* névre szól, a levél legnagyobbrésze annyira el volt mosódva, hogy ennek segítségével sem tudták a nyomozás eredményét biztosítani. *A vizsgálat folyik.*

— A sebészek római kongresszusára a németeket és az osztrákokat is meg akarják hívni. *Párizsból* jelenti *Az Est* tudósítója: Az idén *Rómában* tartják *a nemzetközi sebészeti kongresszust,* amelynek napirendjén első pontként szerepel *Japánnak* az az indítványa, hogy *a német és az osztrák sebészeket is hívják meg.* Az indítványt *Franciaország* is támogatja. Forgues, a montpellieri egyetem neves sebész-professzora, aki a kongresszuson vezető szerepet játszik, nyilatkozatot adott ki, hogy sok nagy probléma vár megoldásra, mint például *a rák gyógyítása,* amelyekben a világ minden tudósának közreműködése szükséges, ideje tehát bezárni a hadlisten templomának kapuját és megnyitni a világ valamennyi laboratóriumát minden nemzet szellemi munkálkodása számára. *(B. L.)*

— Rekviem Rákóczi halálának évfordulóján. II. Rákóczi Ferenc fejedelem lelkiüdvéért halálának évfordulóján, holnap, csütörtökön reggel 10 órakor a budavári koronázó Mátyás-templomban rekviem lesz, amelyen mindenki résztvehet. A misét Nemes Antal címzetes püspök fogja celebrálni.

UFA FILMSZÍNHÁZ
mai, csütörtöki premierje:
1. **Híradó**
2. **Tinta Matyi kalandjai**
3. **A vadorzó**
története a tiroli hegyekből 5 felvonásban.
Páratlan filmérdekesség!
4. **Erő és szépség**
Nem pornográfia, hanem művészet hét felvonásban. — **Szereplők:** 50 női szépség, 50 művész, 100 sportember, 50 világközéleti nagyság.
A zenekart vezényli:
Stephanides Károly
Előadások kezdete: A csütörtöki premier napján 7 és 1/2 10 órakor, a többi hétköznapokon 5, 1/4 8, 1/2 10 órakor. Vasárnap 3/4 4, 3/4 6, 8 és 10 órakor

A gyönyörlovag
8 felvonás. — Főszereplők:
Harry Liedtke
Eszterházy Ágnes
Az európai asszony
7 felvonás. — Főszereplők:
Corinne Griffith
Conway Tearle
Híradók
Palace Filmszínház

Akert rendezésének mestersége és művészete. Írta: **Rerrich Béla.** Ára **41.250** korona. Kapható »Az Est« könyvkereskedéseiben

— **Az a bizonyos hat fiatalember.** Mi itthon bölcsen tudjuk, hogy se a bizonyos hat fiatalember se Csehországot, se Romániát, se Bécset nem akarta elfoglalni. (Sok egyéb okon kívül azért nem, mert aligha bíztak a vállalkozás teljes sikerében.) Az a hat fiatalember egyszerűen ürügyet keresett, amelynek láttára hiszékeny emberek éppen úgy elérzékenyülnek, mint ahogy a hamis ezerfrankos bankjegyek láttára elérzékenyültek. Sikerült-e, vagy nem sikerült az elérzékenyítés, ez igazán a hat fiatalember magánügye... no meg a rendőrségé. De az már nem az ő magánügyük, hogy ezt a kis csacsiságot épúgy ellenünk fordíthatják, mint ahogy a frankhamisításhoz címzett négyemeletes gonoszsággal és ostobasággal a mellünkre térdeltek. Persze, azok, akik hivatásszerűen űzik a hazafiaskodást és a magyarkodást, megint nem a hat fiatalemberben, helyesebben az őket mozgató szellemben keresik a hibát, hanem... egészen más helyen.

— **Meg akarják tiltani vasárnap a csókolózást Amerikában.** Amerikában furcsa mozgalom indult meg minap. Ott úgylátszik még vannak puritánok, ez már bebizonyosodott a majompör idején is és most újból beigazolódott. A mozgalom résztvevői fel akarják újítani az első, Amerikában partraszállott angol puritánok törvényét, amely szerint *vasárnap. Isten szent napján tilos a csókolózás.* Ez volt az a törvény, amelyet annakidején Amerikában a legkevesebben tartottak meg és amelynek megtartását a legnehezebb volt ellenőrizni. Rövidesen hatályon kívül is helyezték. A mostani mozgalom a csókolózáson kívül *a sportolást, a színházak látogatását, kirándulásokat és ujságárusítást is meg akarja szüntetni vasárnap.* Az érdekes terv legközelebb a képviselőház egyik bizottsága elé fog kerülni. A legközelebbi jövőben azonban még nem kell félni az amerikaiaknak, mert egyelőre még lehet vasárnap is csókolózni.

— **Panamában dús aranymezőket találtak.** *Az Est* tudósítója jelenti Londonból: A *Daily News* szenzációs formában közli, hogy a Panama területén feltárt aranymezők *sokkal gazdagabbak és terjedelmesebbek, mint a délafrikaiak. Calderwood* angol mérnök, aki a kutatásokkal volt megbízva, meglepő eredményekre jutott. A megvizsgált vasércek tonnánként *45 uncia aranyat tartalmaznak.* Angol szindikátus alakult az aranymezők kiaknázására és már meg is kapta a szükséges koncessziót. A társaság élén sir Alfred *Mond* angol nagyiparos és *Joel* délafrikai aranymágnás áll. *(W. H. E.)*

— **Házasság.** *Gyuris* Ilonka tanárnő és *Tuskovics* Ernő banktisztviselő jegyesek.

Pollák Jolánka (Rákosfalva) és *Kubinyi* Zsigmond vendéglős (Pesterzsébet) jegyesek.

— A világ legnagyobb stadionja Amerikában épül. *Newyorkból* jelenti egy távirat, hogy Long Islandon olyan stadiont fognak építeni, amely *120.000 nézőt képes befogadni.* Ez lesz a világ legnagyobb stadionja. Az építés költségeit egymillió dollárral irányozták elő.

Epe- és májbetegségnél

epekő és sárgaság eseteiben a természetes „Ferenc József" keserűvíz a hasi szervek működését élénkebb tevékenységre serkenti. Klinikai tapasztalatok igazolják, hogy az otthoni ivókúra különösen hatásos, ha a **Ferenc József**-vizet kevés forró vízzel keverve, reggel éhgyomorra vesszük be. Kapható gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Csikágó külvárosában, a Desplaines River fölött kisiklott egy villamoskocsi és húsz utasával lefordult a hídról. Súlyos sebesülés nem történt (Wide World)

— **A Phöbus villamos vállalatok rt. 1925. évi mérlege 3,712.802,116.60 K tiszta nyereséggel zárul** és az igazgatóság az *április 17-ére* egybehívott közgyűlésnek *7000 korona osztalék* kifizetését (a mult évben 4000 K) javasolja. Ugyanezen közgyűlés fogja megállapítani az 1925 jannár 1-i megnyitó mérleget és határozni fog a társaságnak a Részvénytársaság villamos és közlekedési vállalatok számára cégbe (Trust) való beolvadása (fuziója) iránt, kicserélvén 5 Phöbus-részvényt 2 Trust-részvényre.

— **A Részvénytársaság villamos és közlekedési vállalatok számára** (Trust) 1925. évi mérlege 9,267.044,668.83 K tiszta nyereséggel zárul és az igazgatóság az április 17-ére egybehívott közgyűlésnek *18.000 K osztalék* kifizetését (a mult évben 12.000 K) javasolja. Ugyanezen közgyűlés fogja megállapítani az 1925 január 1-i megnyitó mérleget és határozni fog a *Phöbus* villamos vállalatok részvénytársaságával ez utóbbinak beolvadása által történendő fuziója iránt, kicserélvén 5 Phöbus- részvényt 2 Trust-részvényre.

— **Még ma sem jött vissza a húsvéti locsolásról.** *Bogya* Béla 33 éves bronzmüves husvét hétfőjén azzal ment el Conti ucca 16. szám alatt levő lakásáról, hogy hölgyismerőseit megy meglocsolni. Azóta nyomaveszett. A rendőrség keresi.

— **Megfojtotta magát az árokban.** A Fehérvári út árkában az örszemes rendőr ma reggel *férfikullát* talált, amelynek *nyakára zsineg volt hurkolva.* A rendőri bizottság megállapította, hogy az illető *Marjai* Kálmán 65 éves esztergályossegéd, aki *öngyilkossági szándékból* kötelet csavart a nyaka köré és azzal megfojtotta magát. A hullát a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— **A Dunába akart ugrani egy iparművész.** *Zöhrer* Guidó 23 éves iparművész, aki Pesterzsébeten a Vörösmarty ucca 19. számú házban lakik, a Lánchídról a Dunába akart ugrani. A rendőrörszem megakadályozta kísérletében és előállította a főkapitányságra, ahol megígértették vele, hogy lemond öngyilkossági szándékáról.

— **Áprilist járattak Krakkóban a városatyákkal.** *Krakkóból* jelentik lapunknak: A *Kurier Illustrovany* című lap március 31-én a legkomolyabb formában közölte, hogy *a kormány visszaadta Krakkó városának az önkormányzatot és a feloszlatott városi képviselőtestületet zöldcsütörtökre hívta össze.* Nagy lett az öröm, az egész város talpon volt és déli 12 órára hatalmas tömeg gyülekezett a városháza elé nézni a régi városatyák felvonulását. El is jöttek, *sokan lengyel nemzeti dissruhában,* egy városi képviselő négylovas hintón robogott elő, akkor derült ki, hogy *április tréfa volt az egész.* A közigazgatási hatóság a rossz tréfa miatt megindította az eljárást a Kurier Illustrovany ellen.

— **Megörült az Alagútban.** Az Alagútban egy fiatal nő tegnap nagy lármát csapott. Miután a rendőr hiába intette csendre, bevitte a főkapitányságra, ahol kiderült, hogy *Lestyák* Anna a neve és veszedelmes elmebeteg. Az angyalföldi elmegyógyintézetbe vitték.

— **Balesetek.** *Visotzky* Etel cseléd-leány a Horthy Miklós úton leugrott a villamosról. A kerekek alá került és *súlyosan* megsérült. A Rókusban ápolják. — *Horváth* Elek pék az Erzsébet kenyérgyárban leesett a három méter magas állványról. *Súlyosan* megsérült. — *Kácsor* Angéla cseléd a Hajós ucca 7. számú házban levő szolgálati helyén véletlenül gázmérgezést szenvedett. A Rókusba vitték.

— **Eltűnt nők.** *Kapitány* Erzsébet Dunavecsén *hasbaszúrta magát és elvágta a nyakát.* Súlyos állapotban a Rókusban ápolják. — *Lakatos* Ferenc sofőr 18 éves felesége, *Holló* Ilona, az Aréna út 18. számú házban kéthónapos kisfia fáslijával felakasztotta magát, mert az ura elhagyta és gyermekével együtt *éhezett.* A szomszédok megmentették. — *Andrasek* Katalin 24 éves kenyereslány kartácsuccai lakásán *lúgkőoldattal* megmérgezte magát. A Rókusban ápolják.

— **»Nem akarunk meghalni.«** Szabolcs vármegye gazdasági érdekképviseletei az asztalra csapták — ők nem várnak tovább egy percet sem, ha a kormány ölbetett kézzel nézi a gazdasági élet elmulását, ők nem nézik, ők cselekedni fognak. Határozottan imponáló ez a fellépés. Szabolcs megye gazdasági érdekképviseleteinek e magatartása, amely a vasárnapi értekezlet keretében jutott kifejezésre, sokáig emlékezetben fog maradni. Nem fogják elfelejteni, hogy egy vármegye kereskedői, iparosai és gazdái ragadták magukhoz azt a kezdeményezést, amellyel a kormánynak rég elől kellett volna járnia. Gondolatokat, eszméket, terveket kellett volna a kormánynak adnia, hogy a ránk nehezedő nyomorúságtól megszabadulhassunk. Nem tette meg. Esztendőkig hallgatott, míg végül odajutottunk, ahol vagyunk s míg végül magától értetődőnek kezdték találni, hogy a halál a természetes állapot. Szabolcs vármegyéé az elvitathatatlan érdem, hogy belekiáltott ebbe a temetői csendbe, mi nem akarunk meghalni. Bizonyos, hogy nemsokára az ország minden részéből feltámad a méltó visszhang — *mi sem!*

— **Gépkocsi és kerékpár karambolja.** A Ganz-gyár előtt egy auto elütötte a kerékpározó *Szőke* József 48 éves villanyszerelőt, akit súlyos sérüléseivel a Szent István-kórházba vittek. A *gépkocsit,* amely továbbrobogott, *keresi a rendőrség.*

— **Részegségében ecetsavval megmérgezte magát.** *Kovács Czérna* Péter béressori gazdálkodó mult hét hétfőjén Zentán volt a feleségével. Időközben berúgott, az asszony otthagyta, majd visszatért hozzá, de Kovács akkor már súlyos betegen fetrengett azon az udvaron, ahol megszálltak. Kovács Czérna Péter állítólag már ittas állapotban bement a ház kamrájába és az egyik ecetsavval telt üvegből ivott. A szerencsétlen ember az eset után néhány napra meghalt. Megindították a nyomozást, a szabadkai ügyészség elrendelte a holttest felboncolását, mert a haláleset körülményei rejtélyesek. Annak az üvegnek ugyanis, amelyből Kovács ivott, csak az oldalán látszik kéznyom, az üveg dugója azonban poros és így nem valószínű, hogy Kovács az esetsavas üveget kinyitotta volna. A vizsgálat folyik.

— **Csak 1928-ban lép életbe az új cseh vámtarifa.** *Prágából* jelenti tudósítónk: A kormány félhivatalos lapja közli, hogy az új *cseh-szlovák vámtarifát,* amely körül olyan elkeseredett volt a harc, *csak 1928 január 1-én fogják életbeléptetni.*

Lido-Velence

a szirének szigete az Adrián

a napfény és a pizsamák birodalma

A legelbájolóbb nap- és tengeri fürdő

áprilistól-októberig

Minden nap és minden éjszaka új szenzációt hoz. Ünnepi játékok (művészi vezetők: Max Reinhardt, Brunelleschi, Rovescalli). Nagy bálok. Díszebédek. Párizsi divatrevü. Kabaré. Rendkívüli sportesemények. Nemzetközi teniszversenyek. Kiállítások. Meccsek. Vitorlásversenyek. Golf. Lovaglás

Excelsior Palace Hotel

Luxusszálloda. Magánstrand

Hotel Villa Regina

Elsőrendű. Nyugodt és előkelő

Grand Hotel des Bains

Legelsőrangú. Magánstrand

Grand Hotel Lido

Elsőrendű. Felséges kilátás

Felvilágosítást nyujt és 23. sz. prospektusokkal szolgál: **Compagnia Italiana Grandi Alberghi, Velence**

— **A fajvédő trombitások nemezise.** A fajvédő ujság már több mint egy hete nem ad életjelt. A kurzus harsogó kedvű leányzója aluszik, ha ugyan végérvényesen meg nem halt. A fajvédő társaság kebeléből megtért Ábrahám kebelébe, ami bizony nem a legfinomabb hely egy fajvédelmi orgánum számára.

Nos, a fajvédő kürt tájékáról ma, egyheti méla csönd után, újra hang zendül, akárcsak a Münchhausen báró delizsánc-kocisának a szögre akasztott, befagyott trombitájából. De a harsona hangja ezúttal nem recseg és fortyog, csak nyögdécsel. Tőle szokatlan szelíd mélabúval a volt kurtösökhöz zörgicsél, akik ezelőtt a szuszt szolgáltatták belé, azaz a lap volt munkatársaihoz, akikkel közli, hogy felmond nekik, még pedig a szomorú gazdasági viszonyokra való tekintettel.

Nem kenyerünk a káröröm, de azért mégis csak furcsa lehet a volt dudásoknak ezt a mélabús megokolást hallgatni a berekedt hangszerből. Elvégre ők fujták teli tüdővel ezt a vad jerikói trombitát, amely egyik okozója volt annak, hogy itt az a kevés jó is lépten-nyomon összedűlt, amit nagynehezen sikerült felépíteni. A szomorú gazdasági viszonyok nem kis mértékben a fajvédelmi harsogás eredményei s ha most ezeket olvassák az urak fejére, ebben van valami nemezis-féle.

Fejes Jenő rajza

Werbeizirk Gizella

— **Cseh-Szlovákia módosította a külföldi fürdővendégek vasuti kedvezményét.** A csehszlovák vasutak már tavaly is utazási kedvezményt adtak azoknak a külföldieknek, akik csehországi fürdőhelyeket kerestek föl. Prágából most azt jelenti tudósítónk, hogy a vasúti minisztérium továbbra is ad utazási kedvezményt, de a visszaélések megakadályozása céljából *egységessé tette a menetdíjkedvezményt*, olyképen, hogy *mindenki féláron utazhat haza a csehszlovákiai fürdőkről*, ha igazolja, hogy egy fürdőhelyen vagy több fürdőhelyen együttvéve legalább 10 napot töltött. A külföldi fürdővendég tehát a csehszlovákiai fürdőhelyeken igazolványt kap az ott töltött napokról és az igazolvány felmutatása ellenében a vasútállomás pénztára *féláru jegyet szolgáltat ki*. A kedvezményt az utazási irodák többé nem nyujthatják a külföldi fürdővendégeknek.

— **Kényszeregyességi ügyek.** A budapesti törvényszék csődönkívüli kényszeregyességi eljárást inditott *Vas, olaj és müszaki rt.* (Wahrmann ucca 6.) ellen. — A tábla a következők kényszeregyességeket hagyta jóvá: *Weisz és Kertész* (Nagykorona ucca 34.) 40 százalékos kvóta és *Mauthner* Sándor (Kertész ucca 26.) 40 százalékos kvóta.

— **Egy iskolásfiút széttépett a husvéti diszmozsár.** *Szászhalombattáról* jelentik: Nagyszombat délután körmenet volt Szászhalombattán. A körmenet fényének emelésre iskolásfiúk a templom környékén felállitott, *ekrazittal töltött mozsarakból lövéseket adtak le. Az egyik mozsarat lövés közben szétvetette a robbanóanyag.* A szilánkok, amelyek szerterepültek, *Tóth István tizenkétéves iskolásfiút valósággal széttépték.* A helybeli csendőrség az esetről nyomban értesitette a székesfehérvári királyi ügyészséget, hogy vizsgálóbiró és orvosszakértő szálljon ki a helyszinre és azonnal indítsák meg a vizsgálatot. Igazán itt volna az ideje, hogy a hatóságok egyszer s mindenkorra betiltsák az ilyen ünnepélyeken a mozsárral való életveszélyes puffogtatást.

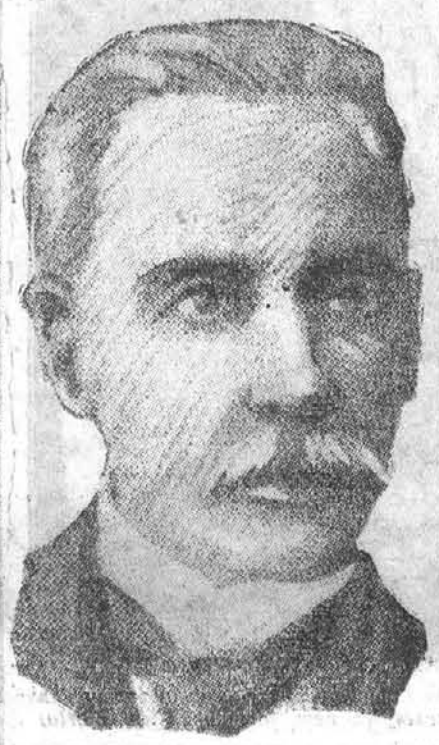

Dr. Klein Ferenc, volt osztrák igazságügyminiszter meghalt

— A Szinyei Társaság Brüsszelben. Alig szabadul fel a *Szinyei Társaság* nagysikerü londoni kiállításának anyaga, máris uj külföldi kiállitás részére kérik. A *Szinyei Társaságot a belga kormány hivta meg Brüsszelbe*, hogy az ottani *Musée Moderne* helyiségeiben reprezentativ gyüjteményt állitson ki. A kiállitást, amelynek angol anyagát a *Szinyeisták* uj küldeményekkel egészitik ki, május 1-én nyitják meg és egy hónapig marad nyitva. A kiállitással kapcsolatban *Ybl* Ervin előadást fog tartani a magyar képzőművészetről.

A brüsszeli reprezentativ kiállitással azonban nem merül ki a Szinyei Társaság művészi programja. A társaság május havában rendezi *Tavaszi Szalónját* a *Nemzeti Szalónban*. Ezen a tárlaton résztvehet *mindenki*, akinek művét a társaság zsürije kiállitásra elfogadja. A kiállitáson *több dij* és külföldi tanulmányúti jutalom kerül kiosztásra.

— **Izsákon meggyilkolták Izsákot.** A kecskeméti ügyészség tegnap távirati értesitést kapott az izsáki csendőrsztől, hogy Izsákon a mult hét végén agyonverték Izsák Mihály gazdalegényt. A kecskeméti vizsgálóbiró tegnap már a helyszinére utazott a nyomozás megindítása céljából.

— **Angliában csökkent az egyetemi hallgatók száma.** *Londonból* jelenti tudósitónk: A gazdasági helyzetre nézve jellemző, hogy az *angol egyetemeken egyre csökken a diákok száma* és a legközelebbi félévre kerekszámban 1000 hallgatóval kevesebb iratkozott be, mint a megelőző szemeszterre. Most nem egészen 42.000 hallgatója van az angol egyetemeknek. A legnagyobb a csökkenés *az orvosi és a természettudományi karokon*, ellenben a mezőgazdasági tanfolyamokon és a művészeti ágakban némi emelkedés mutatkozik. *(W. H. E.)*

III. János kiáltványa a francia nemzethez

Párizs, április 7

(Az Est külön tudósitójától)

A kiáltvány, amelyet Guise János herceg a francia nemzethez intézett az orleánsi herceg halála következtében, igy szól:

A francia királyi ház fejének, az orleánsi herceg főméltóságának halála után

én tartok igényt a trónöröklésre s átveszem a francia király minden felelősségét és kötelességét.

Köszönetet mondok mindazoknak, akik szeretettel és hódolattal vették körül a nagy halottat s megkönnyitették 40 éven át neki és fiának a számkivetést.

Minthogy én magam és fiam is számüzött vagyok,

a magam számára is ugyanilyen hűséget és hódolatot kérek és számitok minden francia hazafi fegyelmezettségére, hogy elérhessük a közös célt: hazánk nagyságát és boldogulását.

III. János

Le kell vonni Lillafüred tanulságait

Az egész országban el kell kezdeni a közmunkát

— Az Est tudósitójától —

Nagy feltünést keltett a kormánynak az a szinte pillanatnyi impressziók behatása alatt keletkezett elhatározása, amely szerint a Bükk aljában levő

Lillafüredből minden kényelemmel felszerelt világfürdőt épit

s bárminő csodálatos, az igazság az, hogy a kis miniatűr eldugott telepen már hemzsegnek a tervezők, építészek és mérnökök, sőt az alapmunkálatok is komolyan, serényen folynak.

Eleinte azt mondták, hogy 20 milliárdot épít bele Lillafüredbe a kincstár, most azt beszélik, hogy ha kell, *40 milliárdot is ráköltöt a kormány*, csakhogy szépp varázsolja ezt a kiválasztott helyet.

A dolog különben részünkről rendben van, mi mindig örülünk neki, ha az ország bárhol, bármiben gyarapszik s ha valahol elindul a munka, amely embereket boldogithat. Mégis meg kell állapitani, hogy

Lillafüred ujjáépitése ezideig semmiféle költségvetésben nem szerepelt és ime mégis megvannak a lehetőségek az úgynevezett közmunka elkezdésére.

Valószinü, hogy a földmüvelésügyi miniszter valaminő más célra rendelkezésre álló összegből kezdte meg az építkezést és a részére a folyó költségvetési évben kiutalt 10 *millió aranykoronának egyrészét használja fel*, hogy a hatáskörébe tartozó helységet szépp és virágzóvá tegye.

Ám ha Lillafüredet ennyivel könnyű újra építeni,

miért nem lehet ilyen elegáns gesztussal mindazokról a közmunkákról gondoskodni, amelyekről hónapok óta kommünikéznek,

de amely megteremtésére még egyetlen ásó sem érte a földet.

Az uj költségvetési év során 50 millió aranykoronát akar a kormány beruházni. Próbálják ezeket a munkálatokat is *már most kiosztani* és akkor egyszerre fel fog lendülni az egész gazdasági élet. A lillafüredi eset azt bizonyitja, hogy *ha a kormány valamit komolyan akar, megvannak a módjai és az eszközei is a kivitelhez.*

Szomorú husvétja volt a vásárcsarnoknak

— Az Est tudósitójától —

— Ilyen égés még nem volt — mondja egyik legnagyobb vásárcsarnoki mészáros és rámutat a husvéti sonkák zárt soraira, amelyek ott lógnak a bódé falain. *Rettenetesen gyenge volt a husvéti forgalom*, a kisemberek, a munkanélküliek és a fixfizetésüek még tartják a böjtöt, *az ő számukra még nem érkezett el a husvét.* Csak kis része fogyott el a husvéti sonkakészletnek, esett is most az ára 10.000 koronával, *most már 50.000-ért lehet kapni.* A húsárak, amelyek még husvét előtt estek, a csekély kereslet miatt, nem változtak. *Marhahús* 24—28.000 korona, *borjúhús* hátulja 34.000, eleje 26.000, *sertéskaraj* 36.000 korona, *bárány* hátulja 36.000, eleje 26.000 korona.

A tavaszi primőrök közül *valamivel olcsóbb lett a spárga*, 25.000—30.000 koronába kerül. A *karfiol*, amelynek szezónja már kezd véget érni, ismét megdrágult, most már 20.000 korona.

Általában *még mindig mindenki csak a legszükségesebbet vásárolja* és az árak még mindig nem esnek, még mindig tartják magukat és reménytelenséget hirdetve néznek a fekete táblákról a vásárlók szomorú tömegére.

Makart özvegye valorizációért pöröl egy magyar biztositótársaságot

Bécs, április 7

(Az Est tudósitójától)

Még 1892-ben történt, hogy *Makart* hires osztrák festőművész özvegye, született *Linda* Berta, a bécsi operaház egykori ünnepelt első ballerinája, 60.000 forinton életjáradékot vásárolt a *Magyar Általános Biztositó Társaságtól*. Az özvegy később *gróf Strachwitznak* lett a felesége, majd második férjének halála után nőül ment egy *Udvarnoki* nevű magyar állampolgárhoz. Keresetében a biztositó társaságtól félévenként 5866 shillinget követel

felértékelés után.

A bécsi országos törvényszék első fokon *elutasitotta a keresetet* azzal a megokolással, hogy a biztositó társaságok is alá voltak vetve az általános pénzromlás bajainak, tehát felértékelésre nem kötelezhetők, az országos főtörvényszék azonban *most zárt ülésen feloldotta az elsőfokú itéletet és uj tárgyalást rendelt el.*

Gyors- faköböző és árszámító

Szerkeszti: Kraminer Jenő. — Zsebkiadás. — Ára 125.000 korona. Kapható Az Est könyvkereskedéseiben VII. ker., Erzsébet körút 18—20, VII., Rákóczi út 54, IV. ker., Váci ucca 12, V., Vilmos császár út 14

SZÍNHÁZ

A SZINHÁZAK MA ESTI ELŐADÁSAI:

OPERAHÁZ: *A bolygó hollandi* (E. bérlet 23. szám. A Wagner-ciklus IV. estje; 7).
NEMZETI SZINHÁZ: *A hid* (Ötvenedszer; 7).
KAMARASZINHÁZ: *Nem lehessen tudni* (Huszonötödször; ½8).
VIGSZINHÁZ: *Az alvó férj* (½8).
MAGYAR SZINHÁZ: *Dr. Szabó Juci* (½8).
RENAISSANCE SZINHÁZ: *Csitri* (½8).
BELVÁROSI SZINHÁZ: *Az ártatlan Don Juan* (½8).
KIRÁLY SZINHÁZ: *A királyné rózsája* (½8).
VÁROSI SZINHÁZ: *Csókos asszony* (½8).
FŐVÁROSI OPERETT SZINHÁZ: *Mama Pelikán* (Werbezirk Gizella és társulata vendégjátéka; (½8).
ANDRÁSSY UTI SZINHÁZ: *Katalin; Egy éj az Aranybogárban, Krumpli-kapálás; A krakéler. Ilosvay, Kökény, Vaszary, Békéffi, Boross, Radó és Fekete magánszámai* (½9).
ROYAL ORFEUM: A Terézkörúti Szinpad vendégjátéka. *Anonymus: Vihar a Balatonon; Ez nem egy revü* (½9).
PAPAGÁJ kezdete 11 órakor.
KIS KOMÉDIA: *Die Klabriasparthie* (8).
BEKETOW CIRKUSZ: Naponta este ½8 órakor és minden csütörtök, szombat, vasár- és ünnepnap délután 4 órakor különlegességi előadás. Telefon: L. 919—35.

** **Jeritza Mária úton van hazafelé Amerikából.** *Bécsi* tudósitónk jelenti: A jövő hét elején érkezik haza *Jeritza* Mária és e hónap 16-án lép fel először az állami Operaházban *Puccini: Nyugat leánya* című operájában. Az eredeti terv az volt, hogy a művésznő a Jenuffa cimszerepét fogja énekelni, de az Operaház nem készült el idejére a betanulással. Legközelebbi fellépése *Puccini: Turandot* című hátrahagyott operájának női főszerepében lesz. Április végén *Jeritza* Mária négy estén vendégszerepelni fog a berlini állami, illetőleg városi *Operaházban*. Már korábban haza kellett volna térnie a művésznőnek, de Amerikában egy filmvállalattól ajánlatot kapott, hogy kreálja egy filmdarab főszerepét s e körül hosszúra nyúltak a tárgyalások. A filmvállalat a szerep eljátszásáért még amerikai méretekhez képest is hallatlan magas összeget, kerek 200.000 dollárt kinált Jeritza Máriának s a művésznő hajlandó volt a szerződést megkötni, de a Metropolitan Opera igazgatósága kifogásokat emelt ellene s ez az ügy még most is függőben van.

** »A kis jelentéktelen«. Gerbidon és Armand új bohózatot irtak, amelyet Párizsban a Theatre des *Capucines* mutatott be. Ennek a darabnak az a cime: *A kis jelentéktelen*, de ez nem akar a darabra célzás lenni és nem jelent egyúttal kritikát. Pimpette, a darab hősnője, a kis jelentéktelen, aki annyira jelentéktelennek érzi magát, hogy még azt sem mondja meg, hogy hívják. Őt nem is kell hívni, jön ő magától is. Jelentéktelen, de csinos és raffinált és komoly bankárokat és hasonló idősebb urakat a kisujja körül forgat és egyben kiforgatja őket a vagyonukból is. Tipikus párizsi bohózat ez megint, jó sok pikantériával, argot-al, sok, nagyon sok nevetéssel.

** **Ma dől el a Fővárosi Operett Színház sorsa.** A Fővárosi Operett Színház tagjai úgy határoztak, hogy hajlandók elfogadni az igazgatóság ajánlatát és hajlandók a korai nyári szünet alatt próbálni Kálmán Imre új operettjéből, amelynek május közepére tervezik a premierjét. Most csak a zenekartól függ minden. Abban az esetben, ha a zenekar beleegyezik a nyári szünetbe, minden anyagi ellenszolgáltatás nélkül, akkor rendben lesz az ügy. Ha azonban a zenekar bizonyos *külön* anyagi javadalmazást kér azért, hogy a nyári szünet alatt is játszik, akkor ehez a külön jutalékhoz a színészek is ragaszkodni fognak. A zenekar ma délután tárgyal erről és nem kétséges, hogy belátva a színház helyzetét, megértő álláspontra helyezkedik és nem gördít akadályokat a színház szanálása elé. Abban az esetben azonban, ha ezek a tárgyalások nem sikerülnek, akkor esetleg ismét szóbakerül, hogy az Andrássy úti Színház fog vendégszerepelni a Fővárosi Operett Színházban. Hírek szerint érkezett egy ajánlat is a Fővárosi Operett Szíuház bérletére vonatkozólag. Állítólag tőkecsoport akarja bérbevenni az Operettszínházat. Erre azonban aligha kerül a sor.

** »Marlborough s'en va-t'en guerre«. Ez a címe Marcel Achart vigjátékának, amely igen sokszor ment Párizsban és amelyet a berlini Theater am Schiffbauerdamm mutatott be most. Marcel *Achart* kineveti a háborút, kineveti a hadvezéreket és államférfiakat, kineveti szelid és kissé szomorú gúnyolódással. Úgylátszik ennek a darabnak Németországban ugyanolyan sikere lesz, mint Párizsban volt. A darab nem fog bekerülni az irodalomtörténetbe és szerzője még csak meg sem közelíti mesterét, Bernard *Schaw-t*. És mégis: ez a darab messze felülemelkedik sok európai színpadi terméken, mert a hatása alatt Párizsban éppen olyan gúnyosan és szomorúan nevetnek a háborún, amint nevetnek Berlinben. »Marlborough s'en va-t'en guerre«, így szól az a sanzón, amelytől a darab a címét kapta. Ezt a sanzónt fütyülik Párizsban és fütyülik Berlinben.

** **Saljapin ismét Budapestre jön.** A szezón elején szerepelt a világhírű baritonista Budapesten. elvitt pár száz millió koronát. Bécs nem tudta Saljapint megszerezni egyszer sem. Pesten telt háza volt. Most, mint értesülünk, ismét tárgyalásokat folytatnak budapesti színházi körök Saljapinnal és arról van szó, hogy a jövő hó elején, egy estén ismét fellépjen a világhírű énekes. Saljapin bizonyára elfogadja a meghívást és akkor május elején egy *operában* fog vendégszerepelni Budapesten.

Európa legöregebb aktív színésze

Szentgyörgyi István beszélget vacsora közben

— Az Est tudósitójától —

A 85 esztendős ember három és fél órán keresztül ugrált, futott, sírt, kacagott a színpadon. A test és a lélek tökéletes harmóniája magával ragadta a közönséget és élénken megcáfolta azokat, akik azzal a gondolattal lépték át a színház kapuját: *ma megnézem az aggastyán búcsúját a színpadtól.* Az emberábrázoló játék három és fél órán át lebilinceselte az embereket és *nem látták az aggastyánt*, csak a friss mozdulatú, napsugaras lelkü művészt.

A függöny legördült s féltíz helyett nagy siker, a sok taps az előadás végét féltizenegyre tólta ki. A kiskapunál sok száz kolozsvári régi ismerős és sok száz budapesti új rajongó üdvözlését szeretettel fogadta Szentgyörgyi és vacsorázni sietett.

A fehér asztalnál ül a jóságos szemü, már ritkuló, de *barnahajú* öreg úr. Nem olyan eleven, fürge, mint a színpadon, de férfias, élettől duzzadó, vastagbajuszos az arca és könnyen folyik a szó ajkáról.

— *Nyolcvanötéves vagyok, rettentő sokat küzdöttem, nyomorogtam, koplaltam, amíg eljutottam addig, hogy Kolozsvárt van egy kis viskóm, gyümölcsösöm.* A házam tájékát ma is magam tartom rendben és bizony *a magam rétjét magam kaszálom*, hogy legyen mit enni a ház tájékán élő állatoknak.

— Nem véletlenül lettem én színész. Nagyapám, *Szentgyörgyi* Gergely, aki *Magyarizsépen* patkolt, beszélte *Pipóska* nénémnek, hogy

az egyik ükapám III. Endre király udvari bolondja volt.

A család életében minden emberöltövel akadt egy-egy embert mulattató, szemet szórakoztató, lelket vidító Szentgyörgyi. Előttem a bátyám, akinek *»Pinkesit: Johannes Szentgyörgyie szignálású képeit egyre keresik rajtam még most is angol és amerikai képgyüjtők.*

— Ötvenhat éve játszom ebben a ruhában »A cigány«-t. Most is magammal hoztam Kolozsvárról, *de velem volt Bukarestben is.* Nem kell ahoz sok magyarázat, hogy miért tetszik a közönségnek ez a cigány. Az ember nézi egy hosszú életen át az életet és meglátja, hogy mit csinál benne az ember. *Akinek jó szeme van, az jót mutat.* Aztán nagyrésze van abban annak is, hogy valaki a közönség szájaizét eltalálja. A színésznek a színháznál van a dolga. Akörül éli az életét. Ha másutt keresi az érvényesülést, *akkor már mint színész meghalt. Pedig a színésznek hosszú életünek kell lennie, mert*

csak akkor tud emberi szivvel és ésszel beszélni.

— *Nem búcsúzom én végleg Budapesttől.* Csakhogy *a 85 éves ember minden nap búcsút kell hogy vegyen*, mert ki tudja, mit hoz az előtte álló huszonnégy óra.

— A budapesti *Nemzeti Szinház most elkészitteti a mellszobromat. Szentgyörgyi* István szerdán délután kezdi el a mintázást. Csütörtökön játszom *A vén bakancsos*-t, de úgy látszik el kell játszanom még a gögös parasztot is a *Süt a nap*-ban. Április közepéig maradhatok csak itt, mert *17-én túl a feleségem nem hajlandó egyedül őrizni a ház tájékát.* Megigértem neki, hogy akkor otthon leszek. Nógrád megyében születtem, *de annyi ideje vagyok már kolozsvári, hogy rámragadt azoknak az a rossz szokása, hogy betartják az ígéretüket.* Nem tudom, hová való *Klebelsberg* gróf, a kultuszminiszter és *Petry* Pál, az államtitkár. *Jó volna, ha ők is kolozsváriak lennének. Betartanák az ígéretüket.*

— Akkor tán pesti lakos lennék. Azt hiszem, megérdemelném, már csak azért is, mert *én vagyok most a legöregebb olyan színész Európában, aki vezetőszerepet játszik.* Jól esnék a pihenés.

SZINHÁZAK, KABARÉK, VARIETÉK ÉS MOZIK KÖZLEMÉNYEI:

* »Katalin«, *Fodor* László szenzációs vigjátéka, Ilosvay Rózsi, Lukács Pál és Boross Gézával, az Andrássy úti Szinház ragyogó müsorának slágere!

* **Az »Uriemberek« eredeti szereposztásban** — vasárnap délután. A Vigszinházban vasárnap délután mérsékelt helyárakkal adják az *Uriembereket*. De Levist *Törzs* Jenő játssza, *Kürti* József adja az ezredest. Az esti müsort *Az alvó férj* előadásai töltik be.

* **Párizsi kirakat.** *(Vidám operett a Magyar Szinházban.)* A *Párizsi kirakat*, a Magyar Szinház pénteki ujdonságu, az utolsó 30 esztendő legnagyobbsikerü operettje, csupa meglepetés, vidámság, pezsgő muzsika, szellemes szöveg, szinpadi ötlet és trükk. A Magyar Szinház olyan művészi munkát fejtett ki a darab körül, amellyel méltán fogja megkoronázni sikerben olyan gazdag idei szezónját. Az előadás legelsőrendü lesz. *Titkos* Ilona, a ragyogó primadonna, operettben debütál. Ez maga is nagy szinházi szenzáció. *Törzs* Jenő mint operett-bonviván és *Csortos* Gyula mint operett-buffo a legkiváltságosabb szinházi élvezetek közül való, éppen úgy, mint *Gombaszögi* Ella, *Z. Molnár, Dénes* ragyogó triója. Egyáltalában a Magyar Szinház sikerkoszorúzta prózai együttese, amint operettet játszik és énekel, érdekes meglepetés lesz annak a közönségnek, amely az idén annyiszor megtöltötte a Magyar Szinház nézőterét.

A *Párizsi kirakat*, amelyben ez a ragyogó együttes mint operett-együttes debütál, a legkitünőbb francia munka. A szöveg olyan pompás, hogy zene nélkül is a legmulatságosabb vígjátékot jelentené, viszont a muzsika, *Szulc* zenéje, igazi francia pezsgő, csupa parfőm. A szinház a ragyogó előadáson túl az ötletesség egész tárházát állította a siker szolgálatába. A szinpad a legérdekesebb látványosság lesz; gazdag és ízléses díszletek fogják a párizsi Lafayette-áruházat bemutatni, a hölgyek és urak ruházata pedig valóságos divatrevü. Lesz egy külön nézőtéri trükk is, amit a premier előtt nem árul el a szinház. A szünetekben a Brighton Boy's jazz-band játszik az előcsarnokban.

Városi Színház
Előadás ma és minden este:
Csókos asszony
Hegedüs Gyula, Honthy Hanna, Somogyi Nusi, Kabos Gyula, Sziklay József, Kompóthy Gyula
97.500 ember nézte meg eddig a Csókos asszony-t a Városi Szinházban

A királyné rózsája
a legnagyobb siker
Király Szinház

? Milyen 1926 férfiideálja ?
1. Elegáns 2. Érdekes 3. Szellemes 4. Elragadó 5. Bátor
Ez Reginald Denny szenzációs alakítása a
Hurrá California!
(Autón a boldogság felé)
Star-Universal vigjáték világattrakció főszerepében
Csütörtöktől a Corvinban és Kamarában

Csütörtöktől
Hurrá California
(Reginald Denny)
Corvin Szinház és Kamara
Jack Hoxie — A fehér haramia — Corvin Szinház
Alice Terry, Rex Ingram — Örök tüz-örök harc — Kamara

Mi történik a Renaissance és a Belvárosi színházban?

Tovább vezeti-e a konzorcium a színházakat. Abban az esetben, ha a konzorcium megszűnik, a részvénytársaság újra kezébe veszi a két színházat

— *Az Est tudósítójától* —

A Renaissance Színház és a Belvárosi Színház tagjai ma délelőtt tíz órakor társulati ülésre jöttek össze. Ezen az ülésen *határoztak arról, hogy fentartsák-e a két színházat vagy nem.* Nehéz helyzetben kellett határozniuk. Mert súlyos viszonyok között vették át a színházakat. Azóta, hogy a kollektív szerződés értelmében a színészek kezébe került a Renaissance és a Belvárosi, naprólnapra történtek események, amelyek mind nyilvánvalóvá tették, hogy *a színészek nem tudják fentartani* a két színházat. Így jutottak el a mai társulati gyűlésig.

—

A napokban gázsit kellett volna fizetni. A társulat tagjai várták a pénzt, de mikor a fizetésre került a sor, *kiderült, hogy nincs elég.*

Meg sem számolhatták még az előző napi pénztári bevételt, mikor a konzorcium vezetőinek tudomására jutott, hogy a részvénytársaság képviselője *17 millió koronát felvett, a Belvárosi Színház bérletére,* a villanyszámlák és egyéb dologi kiadások fedezésére, amelyeket mulaszthatatlanul fizetniök kellett.

—

Pénz kell! Honnan vegyenek? Be akarják mutatni a *Magyar Kalendárium* című kabarét. Körülbelül *80—100 millióra volna szükség* az előadáshoz és nem tudják előteremteni. A Belvárosi Színházban *nem próbálnak.* A Renaissance Színház következő ujdonságához is kell a pénz. *Nincs.* Elhatározták, *hogy tárgyalásra ülnek össze a részvénytársasággal.* Tegnap este hat órakor megtörtént a tanácskozás. *Kértek 100 milliót a részvénytársaságtól,* mire a következő volt a felelet:

— *Adunk 100 millió koronát, nem kérünk érte kamatot, törlesszék, ahogy tudják, ellenben nyomatékosan ragaszkodnunk kell hozzá és le kell szögezni és Somlay Artur garantálja, hogy a színészek a Belvárosi Színház bérösszegét június, július és augusztusra kifizetik.* (Ez 75 millió korona.)

Ezt nem fogadták el. Most nincs pénz, elhatározták, hogy ma délelőtt társulati ülésen vitatják meg a helyzetet.

—

Miről van most szó? A színészek pénz nélkül *nem tudják tovább fentartani a két színházat.* Arról beszélnek, hogy ha *másképp nem megy, bezárják mind a két színházat, de csak ideiglenesen.* Szünetet tartanak egy hónapig. Addig próbálnak és egy hónap mulva újra tartanak előadásokat. Lehetséges azonban, hogy amellett döntenek, hogy *egyáltalán nem vezetik tovább a színházakat.*

Ekkor azonban előáll az a helyzet, hogy a *részvénytársaságnak vagy át kell venni a színházat ismét, vagy pedig egy szerződés értelmében a Rádius kezébe kerül.* Ez a szerződés úgy szól, hogy abban az esetben, ha május 31-éig *nem tartanának előadásokat a színházban, akkor az a Rádiusé lesz.*

Mint értesülünk, a részvénytársaságnak az a terve, *hogy inkább átveszi a Renaissance Színházat és a Belvárosi Színházat ismét.*

—

A színészek körében érthető az izgalom. Bűnbakot keresnek. *Pedig az nincs.* A konzorciumos szerződést *nem lehetett jobban, a színészek érdekeinek megfelelőbben megcsinálni,* a színészek dolgoztak, próbáltak, szorgalmasan, csak az előadások nem sikerültek. Ez pedig nem furcsa és új dolog. Budapesten van még néhány színház, ahol nincs mindig — tábla...

• A Magyar Színház jegypénztára *reggel 9 órától esti ½8-ig* árusítja a *Párizsi kirakat* és a *Dr. Szabó Juci* jegyeit. Déli szünet nincs.

• Babos Évi felléptével »Jancsi és Juliska« gyermekdarab-bemutató a Városi Színházban.

• Kacagóesték a Fővárosi Operett Színházban. *Werbezirk* Gizella és nagyszerű társulata rohammal hódították meg a közönséget. A nagyszerű vendégek műsora így alakul: Szerda: *Mama Pelikán;* csütörtök: *Epsteins Witwe.* péntek: *Mama Pelikán;* szombat: *Pepi, die Perle;* vasárnap: *Hulda Pessl in Venedig.* A kacagtató ujdonságokban Gizella • Werbezirk játssza a főszerepeket. *Rendes helyárak.*

HANGVERSENY, ELŐADÁS

• **Lindberg II. dalestje** április 14-én. Jegyek korlátolt számban. (Fodor).

• A Filharmoniai Társaság 11-ik bérleti hangversenye április 12-én lesz a Zeneakadémiában. Főpróba 11-én. Vezényel: dr. *Dohnányi* Ernő. Közreműködnek: *Flesch* Károly és *Szende* Ferenc. Műsor: Weber: Oberon-nyitány. Beethoven: Hegedűverseny, előadja: Flesch Károly. Kósa: Ady-dalok, előadja: Szende Ferenc. Bartók: Két arckép. Dohnányi: Buralia Hungarica. Jegyek Rózsavölgyinél kaphatók.

MOZI

• A Corvinban szerdán utoljára: Sally, Plasinszky Pepi személyes felléptével, valamint Le az álarccal (főszerepben Antonio Moreno) ½6, ½8 és ½10 órakor.

• Alice Terry, az elökelő szépségű filmprimadonna, aki az egész világsajtó híradása szerint *Petrovics Szvetiszláv* kedvéért éppen most készül elhagyni férjét, Rex *Ingramot,* Budapestre jön és az *Örök tűz — örök harc* című filmjében, amelyet Rex *Ingram* rendezett, csütörtökön látható kizárólag a *Kamrában.*

• Sally burleszkvígjáték, főszerepben Colleen Moore, és Le az álarccal, 8 felvonásos filmregény ma utoljára a Kamrában 4, 6, 8 és 10 órakor.

• A MOZGÓFÉNYKÉPSZÍNHÁZAK MAI MŰSORA. *ANDRÁSSY UTI MOZGÓ* (Csengery u. 39. Andrássy út sarok): *A három testőr* (Dumas világhírű regénye, 2 rész, 12 felv., főszerepben Barbara la Marr, Adolph Menjou és Douglas Fairbanks) — *Buster és a mágnespatkó* (burleszk-világattrakció). (Előadások 5 órától folytatólagosak). — *ASTOR MOZGÓSZÍNHÁZ* (Akácfa utca 4. Rákóczi út sarkán, a Nemzeti Színházzal szemben. Telefon: 78—03): Hugo Viktor legnépszerűbb regénye: *A nyomorultak* (két rész, 16 felv., mindkét rész egy előadásban, főszerepben Sandra Milowanov és Gabriel Gabrio). (Előadások kezdete ¾5, ½8, ½10 órakor). — Jegyelővétel délelőtt 11—1 óráig. — *BELVÁROSI MOZGÓ:* (Tel.: J. 153—88): *Aranyláz* (tragikomédia, 10 felv., főszerepben Charlie Chaplin) — *A vérvirágok* (dráma 7 felv., főszerepben Dorothy Gish és Richard Barthelmess) — *Híradók.* (A-terem 6, 8, B-terem 5, 7, ½10 órakor). — *BODOGRAPH MOZGÓ* (József körút 63. Telefon: J. 84—76): *Az aranyláz* (tragikomédia 10 felv., főszerepben Charlie Chaplin) — *Az orosz tigris* (filmregény 7 felv.) Előzetes jelentés: *Kaland az éjjeli expresszen: Harry Piel.* (Előadások kezdete 5, 7 és ½10 órakor). — *CAPITOL* (Filmpalota, keleti pályaudvar mellett. Tel.: J. 43—37): *Az ördög nem alszik!* (vidám história 8 felv., főszerepben Constance Talmadge és Ronald Colman) — *Vadnyugati karnevál* (kalandorkép 6 felv., főszerepben Tom Mix) — *Számi és Miama* (Fox-burleszk 2 felv.) *Csak a fejét* (Fox-burleszk 2 felv.) (Előadások kezdete 5, 7, 9 órakor). — *CORSO MOZI* (Váci u. 9. Tel.: 69—99): *A 13-as bérkocsi* (filmregény 8 fejezetben. Rendezte Kertész Mihály, főszerepben Lili Damita) — *No ne izéljen, doktor úr!* (francia vígjáték 7 felv., főszerepben Nikoláj Rimsky) — *Híradók.* (4, 6, 8, 10). — *CORVIN SZÍNHÁZ* (Tel.: József 89—88 és József 95—84): *Sally* (burleszk-vígjáték 8 felv., főszerepben Colleen Moore, Plasinszky Pepi személyes felléptével) — *Le az álarccal* (filmregény 8 felv., főszerepben Antonio Moreno). (½6, ½8, ½10). — *DIANA MOZGÓ* (Visegrádi utca 11/a): *Marica grófnő* (Kálmán Imre operettje filmen, 8 felv., főszerepben Harry Liedtke) — *Tengeri sátán* (kalandos tört 8 felv., főszerepben Carl de Vogt). (5, 7, ½10 órakor). — *ELDORÁDÓ MOZI* (Népszínház u. 31. Telefon: József 31—71): *Nyomorultak* (Hugo Viktor világhírű regénye, 2 rész, 16 felv., főszerepben Sandra Milowanoff és Gabriel Gabrio). (4, ¾7, ½-kor). — *ELIT-MOZGÓ* (Vígszínház mellett): *Vérvirágok* (dráma 8 felv., főszerepben Dorothy Gish, Richard Barthelmess) — *Az ötödik Avenue modeljei* (romantikus történet 7 felv.) (5, ½8, ½10). — *KAMARA* (J. 140—27): *Sally* (burleszk-vígjáték 8 felv., főszerepben Colleen Moore) — *Le az álarccal* (filmregény 8 felv., főszerepben Antonio Moreno). (Kezdete 4, 6, 8, 10). *MOZGÓKÉP-OTTHON* (Telefon: Lipót 982—82): *Az ördög nem alszik!* (vidám história 8 felv., főszerepben Constance Talmadge és Ronald Colman) — *Vadnyugati karnevál* (kalandorkép 6 felv., főszerepben Tom Mix) — *Számi és Miama* (Fox-burleszk 2 felv.) — *Csak a fejét!* (Fox-burleszk 2 felv.) (4, 6, 8, 10). — *NYUGAT-MOZGÓ* (Telefon: 71—62): *Nyomorultak* (Hugo Viktor világhírű regénye filmen, 2 rész, 16 felv., mindkét rész együtt, kettős női főszerepben Sandra Milowanoff). (5, ½8, 10-kor). — *ODEON-MOZGÓ* (VII., Rottenbiller u. 37/b. J. 3—63): *Manon — Talált feleség — Híradó.* (Kezdete 5, ½8 és ½10). — *OLYMPIA* (Erzsébet körút 26. Tel.: József 129—47): *Manon* (a nagy kurtizán élete, szerelme és halála, 6 felv., főszerepben Putty Lia) — *Ősvilág az ősvadonban* (izgalmas vadászatok ismeretlen braziliai vidéken). (Kezdete 4, 6, 8, 10). *OMNIA* (József körút 31. T.: J. 1—25): *A 13-as bérkocsi* (filmregény 8 fejezetben. Rendezte Kertész Mihály, főszerepben Lili Damita) — *No ne izéljen, doktor úr!* (francia vígjáték 7 felv., főszerepben Nikoláj Rimsky) — *Híradók.* (Előadások kezdete 5, ½8, ½10 órakor). — *ORIENT-MOZGÓ* (VI., Izabella utca 65. Telefon: 150—87): *Tompson az indiánok között* (főszerepben Fred Tompson) — *Primadonnák iskolája — Híradó.* (5, 7, ½10). *ORION SZÍNHÁZ* (Eskü út 1. T.: J. 150—01): *Az ördög nem alszik* (vígjáték, főszerepben Constance Talmadge és Ronald Colman) — *Karnevál a vadnyugaton* (főszerepben Tom Mix) — *Csak a fejét* (amerikai slágerburleszk) — *Számi és Miama (slágerburleszk)* — *Gaumont Híradók.* (Előadások ½6, ½8, ½10). — *PALACE FILMSZÍNHÁZ* (a Newyork palotával szemben. Telefon: J. 65—23): *Kaland az éjjeli expresszen* (Harry Piel legújabb bravúrja, 10 felv.) — *A férfi sorsa a nő* (főszerepben Mindszenti Mária) — *A cirkuszdémon* (artistatörténet 4 felv., főszerepben Ellen Richter). (Előadások kezdete ½6, ½8, ½10-kor). — *ROYAL-APOLLÓ* (Erzsébet körút. Tel.: J. 118—94): *A 13-as bérkocsi* (filmregény 8 fejezetben. Rendezte Kertész Mihály, főszerepben Lili Damita) — *No ne izéljen, doktor úr!* (francia vígjáték, 7 felv., főszerepben Nikoláj Rimsky) — *Híradók.* (Előadások kezdete 5, ½8, ½10). — *TIVOLI MOZGÓ* (Nagymező utca): *Kaland az éjjeli expresszen* (Harry Piel legújabb bravúrja, 10 felv.) — *A cirkuszdémon* (artistatörténet 4 felv., főszerepben Ellen Richter). (5, ½8, ½10). — *TURÁN-MOZGÓ* (Nagymező és Mozsár utca sarok. Telefon: 64—20): *Aranyláz* (tragikomédia 10 felv., főszerepben Charlie Chaplin) — *Mit vár egy menyasszony* (színmű 7 felv., főszerepben Corinne Griffith). (Előadások kezdete 5, 7, ½10-kor). — *»UFA« FILMSZÍNHÁZ* (Teréz körút 60. Telefon: L. 921—32 és L. 921—33): *UFA és Magyar Híradók — Tinta Matyi — Hol vagy Csitri?* (UFA-vígjáték, 8 felv., főszerepben Hénia Désny) — *Kalózszerelem* (regényes történet 6 felv., főszerepben Paul Richter és And Edge Nissen). (Előadások 5, ½8, ½10). — *URÁNIA* (Telefon: József 121—35): *Az ördög nem alszik!* (vidám história, 8 felv., főszerepben Constance Talmadge és Ronald Colmann) — *Vadnyugati karnevál* (kalandorkép 6 felv., főszerepben Tom Mix) — *Számi és Miámi* (Fox-burleszk 2 felv.) — *Csak a fejét* (Fox-burleszk 2 felv). (Előadások 5, ½8, ½10-kor). — *VESTA-MOZGÓ* (Erzsébet körút 39. Telefon: J. 26—39): *A három testőr* (Dumas világhírű regénye, 2 rész, 12 felv., főszerepben Douglas Fairbanks) — *Buster és a mágnespatkó* (burleszk) — *Magyar híradó.* (Előadások ½4 órától folytatólagosak).

Erich v. Stroheim világfilmje:
A gyilkos arany
Frank Norris regénye 10 felvonásban.
Főszereplő:
Zasu Pitts
Csütörtöktől a
Royal-Apollóban
Metro-Goldwyn világattrakció

Rádió-menetrend

Szerda, április 7, d. u. 2 órától este 11 ó. 30 p.-ig

Középeurópai időszámítás szerint

2·00
Róma (425): Hangverseny.

3·00
Budapest (560): Hírek, közgazdaság.

4·00
Budapest (560): Oszkár bácsi mese-délutánja.
Bern (302): Hangverseny.

4·15
Bécs (551): Hangverseny.

4·20
Frankfurt (470): Hangverseny.

4·30
München (493): Hangverseny.

5·00
Budapest (560): Cigányzene.

5·15
Berlin (513—571): Hangverseny.

6·00
Róma (425): Jazz-band.

6·30
Budapest (560): Dr. Bernát Gyula előadása: A mezőgazdasági hitel megoldása.

7·00
London (365): Tánczene.

7·30
Budapest (560): Feld Irén csevegései: 1. Hogyan öltözködnek a pesti színésznők, Fedák, Jászai stb. 2. Amikor a színész kritizálja a közönséget. 3. Hogyan lehet valaki Pesten nagy színésznő.

8·30
Budapest (560): Hangverseny: 1. a) Pergolese: Szimfónia, b) Balassin: Menuette, előadja Hajdu István csellóművész. 2. Wiesendorf: Themax, mit Variationen, fagottón előadja Bulánszky Rajmond, a m. kir. Operaház tagja. 3. a) Delibes: Csengettyű-ária a Lakméből, b) Lavotta: Rég volt, énekli Gérard Lola operaénekesnő. 4. a) Popper: Orosz fantázia, b) Schubert: Litánia, c) Popper: Fonódal, előadja Haydn István csellóművész. 5. a) Bordkievicz: Polonáise, b) Liszt—Paganini: Campanella, előadja Fazekas Klára zongoraművésznő, zongorán kíséri: Polgár Tibor.
Párizs (2730): Hangverseny.
Róma (425): Hangverseny.

9·00
Brüsszel (262): Lohengrin.

9·30
London (365): Hangverseny.

10·00
Budapest (560): Cigányzene.

10·30
Berlin (513—571): Tánczene.

11·30
London (365): Tánczene.

Rádiókönyvek és szaklapok nagy változatosságban kaphatók Az Est könyvosztályában, Erzsébet körút 18—20.

PHARMACIA DOBOZGYÁR RT.
Budapest, VII., Hernád utca 54. Telefon: J. 133—75
Gyárt:
gyógyszerészeti, bereskedelmi luxusdobozokat, valamint faltkartonokat

Felmentették Dénes István képviselőt az izgatás vádja alól

Agrárvita a tárgyaláson

— *Az Est tudósítójától* —

Dénes István nemzetgyűlési képviselőt a királyi ügyészség *izgatás büntette* miatt állította ma maga elé azért, mert »*A Rög*« 1924 november 30-iki számában »*Viharfelhők torlyosulnak*« cím alatt *támadó cikket írt a nagybirtokososztály ellen*. A cikkből

a következő állitásokat inkriminálta az ügyészség:

— A nagybirtokosság hamis tényállitásokkal és ragalmazásokkal követeli a magyar kormánytól a földmunkásság szervezkedésének meggátlását és a magyarországi munkáspárt működésének eltiltását.

— *A nagybirtokososztály 10.000 koronás napszámbéreket fizet. A nagybirtokososztály a földreform elgáncsolója.*

a nagybirtokosok a közterheket áthárítják a földmunkásságra, akiknek korlátlan urai és parancsolói. *Tíz- és százezerholdas birtokosok szemrebbenés nélkül túrik, hogy a szegénységtől elsorvadt magyar gyerekeket, a fizetésükből élő svájci és hollandi tisztpiselők fogadják hajlékukba és adják vissza az életnek.* Ők azok, akik túrik, hogy *pusztáik tövében szép magyar földmunkáscsaládok vademberekket megszégyenitő nyomorban éljenek és haljanak meg.* A magyar történelem minden lapja tanuságot tesz a mi nagybirtokosaink hallatlan önzéséről.

A büntetőtörvényszék *Törekytanácsa* vonta ma felelősségre *Dénes* Istvánt. A tanács elnöki székében a tanács egyik szavazóbírája, dr. *Méhes* Ignác törvényszéki biró ült.

Dénes István védekezése

Dénes István azzal kezdte védekezését, hogy *Graefl* Jenő egységespárti képviselő, a nagybirtokos osztály egyik exponense az egységespárt egyik bizalmas értekezletén *hevesen megtámadta a magyarországi földmunkáspártot és őt, Dénes Istvánt népbolondítónak, uszitónak nevezte. Dénes* István másnap a parlamentben védekezett *Graefl* vádjai ellen és másnap »A Rög«-ben, az inkriminált vezércikkben megismételte a parlamentben elmondott védekezését.

— Én becsatoltam ide, — folytatta védekezését *Dénes* — pártom programját, röpiratainkat, ezekből meglátja majd a biróság, hogy én és pártom éveken keresztül hihetetlenül nagy erőfeszitéseket tettünk *a magyar nép érdekében* és éveken keresztül *egyetlen fegyverünk a szeretet, a megértés volt azokkal szemben is, akik bennünket támadtak, mégis hazaárulónak állitottak be engem is, pártomat is.* A nagybirtokos osztály ellen felhozott tényállitásokat — folytatta *Dénes* — *nem izgatás céljából irtam le*, az izgatás távol áll tőlem. Én boldogan vállalom, hogy *a tényállitások mindegyikét a legszélesebb mederben igazoljam és bizonyitsam.* Mi igenis látjuk, hogy

a nagybirtokos osztály üldözi a magyar földmives osztályt...

— *Miben nyilvánul meg ez az üldözés?* — szakitja félbe *Dénest* az elnök.

— *Három és félmillió földmüves föld nélkül kénytelen élni ebben az országban akkor, amikor egyeseknek és legtöbbnyire külföldieknek 2—300.000 katasztrális holdjuk van fejenként. A földmunkásság 30—40 százaléka állandóan munka nélkül van és ki van szolgáltatva a nagybirtokosoknak...*

— *Ön meglehetősen túloz,* — mondja az elnök — itt van a földbirtokreform, amely a nincstelenek egyrészének földet juttat. *Erről ön hallgat.* Miért nem beszél erről is? De különben is *miért általánosít* ön? Miért nem támadta ön *Graefl* Jenőt és miért kellett támadnia önnek *az egész földbirtokos osztályt?* Nem lehet úgy beállitani, hogy a nagybirtokosok elgáncsolják a földbirtokreformot. És milyen védekezése van arra az állitására vonatkozólag, hogy a nagybirtokosok áthárítják a közterheket? Talán ez is igaz?

— *Graefl* Jenő személyén keresztül nekem támadnom kellett a nagybirtokos-osztályt. A politikában is *egy-egy politikus reprezentál egy-egy érdekcsoportot. Biró* Pál például a nagyipart, *Gaal* Gaszton és *Graefl* Jenő a nagybirtokot reprezentálja a parlamentben...

— A parlament az egészen más, *a »Rög« azonban nem parlament,* — jelenti ki az elnök. — Különben ön a továbbiakban *még* azt is mondja, hogy a *történelem folyamán a nagybirtokosok állandóan elnyomták a nincsteleneket.* Azt nem tudja, hogy a jobbágy felszabadítás idején rengeteg nincstelennek adtak földet?

— Én a földreformot — hogy az elnök úr előbbi kérdésére térjek vissza — nem hibáztatom, azonban nem viseltethetem hálával a nagybirtokos osztály iránt, amikor minden eszközt megragad, hogy

a földbirtokreformot, amelyet nagy nehezen sikerült kihajszolnunk, elgáncsolja.

— Itt tanuként bejelentem *Börcsök* Andort, *Tóth* Jánost, továbbá a nemzetgyűlés különböző képviselőit, akikkel *bizonyitani vagyok hajlandó, hogy a nagybirtokosok csúffá tették, megölték a földreformot.* A magyar népnek a magyar földön csak *sírhelye van*, még a háború után is. *A föld tulajdonosai csaknem mind külföldön élnek*, csak augusztusban jönnek haza leszedni a termést. Hogy pedig az elnök úr másik kérdésére térjek át, ki kell jelentenem, hogy *1848-ig a nagybirtok egyáltalában nem fizetett adót.*

— De a nemesség fizetett, — veti közbe az elnök.

— Igen, *a kisnemesség*, amely maga is nyomorgott. De most is így áll a helyzet. *A törpebirtok hallatlan adót fizet*, aránytalanul többet, mint a nagybirtok. A törpebirtokos, ha tűzhelyet épit, ha bármit vesz, forgalmiadót fizet, de *akinek két-háromszáz hold földje van, az nem fizet forgalmiadót.*

— Hogy mondhat ilyet? Hát a nagybirtokosok nem vesznek semmit, amiért forgalmiadót kell fizetni?

— Mi az, amit ők fizetnek ahoz a horribilis adóhoz képest, ami a nincsteleneket terheli? Itt van a *jövedelmiadó.*

A magyar tisztviselőtől elveszik a békebeli fizetés negyven százalékát,

a nagybirtokostól korántsem veszünk el ennyit.

— Hát a *vagyonváltság*, amit a nagybirtokosok fizettek, ön szerint semmi?

— Vagyonváltságot mindenki fizetett ebben az országban — feleli *Dénes*. — *A nagybirtokosok egy része, ezt bizonyitani is tudom, még 1926-ban sem adta le a vagyonváltság egy jelentékeny részét.* És gondoljon csak arra az elnök úr, hogy *a világháborúban milyen vagyonváltságot fizetett a magyar nemzet, a földtelen magyar nép.*

Törvény a földmunkások kiuzsorázása ellen

— És most rá kell térnem arra a vádpontra is, hogy

a magyar földmunkásokat kiuzsorázzák.

Ennek bizonyitására tételes törvényre hivatkozom, amelyet 1923-ban alkottak és amely *a magyar földmunkásság kiuzsorázásának meggátlása céljából hozatott.* Ha tehát törvényt kellett hozni, akkor *bizonyára ki is uzsorázzák a magyar földmunkásokat.* De bizonyitom ezt azzal is, hogy *még 1926 elején is egyes helyeken 10—15.000 koronás napszámbéreket fizettek a földmunkásoknak.*

Az ország termőföldjének ötvenhatvan százaléka 1300 ember kezében van, ezeknek adja el magát a magyar földmunkásság. *Az ország minden vármegyéjéből jelentek be tanukat, akik mindezt igazolják.* Sérelmezi az ügyészség azt is — tér át a következő vádpontra *Dénes*, — hogy én azt irtam, hogy a *hollandi szegény családok kiviszik a mi gyermekeinket, a mi 200—300 holdas gazdáink nagyon szép disznó- és marhacsordát nevelnek, de a magyar tisztviselőcsaládok hiába könyörögnek, a gyermekmenhely hiába könyörög, a mi magyar gyermekeink számára nincsen náluk hely.*

Nem kellenek a magyar gyermekek

Neugebauer Vilmos királyi tanácsos hivatalos nyilatkozatában állapitja meg, — folytatja *Dénes* — hogy amikor felhivást bocsátott ki, hogy *a nagybirtokosok fogadjanak el magyar gyermekeket üdültetésre, összesen tizen tartották érdemesnek, hogy a felhivásra egyáltalában válaszoljanak.*

Ugyanezt állapította meg Ravasz püspök is.

— *Ez is tévedés,* — kopog közbe az elnök.

— Tessék tanuként kihallgatni *Neugebauer* tanácsost és *Ravasz* püspököt. *1848-ig rabszolgasors volt a magyar paraszt sorsa.*

— Ezt nem lehet mondani, kérem, — veti közbe az elnök.

— Ezt nem én mondom, — feleli *Dénes* — *hanem gróf Széchenyi István mondotta.* — Felolvassa *Széchenyi* beszédének egy részletét, majd újból kéri, hogy *a biróság rendelje el a valódiság bizonyitását*, amennyiben pedig nem rendeli el, úgy mentse őt fel a vád és következmények terhe alól.

Nincs bizonyitás

A királyi törvényszék nem rendelte el a valódiság bizonyitását, tekintettel arra, hogy *a vád izgatás*, ebben az esetben pedig *a törvény a valódiság bizonyitását kizárja.*

A vádat képviselő királyi ügyész *fentartotta a vádat*, hangsulyozván a használt kifejezések élességét, a cikk tendenciáját, amely alkalmas az izgatásra.

Felmentés

Félórás tanácskozás után hirdette ki az elnök a törvényszék ítéletét, amely *Dénes Istvánt felmenti az ellene emelt vád és következményeinek terhe alól.*

Az ítélet indokolása megállapitja, hogy a vád tárgyává tett cikk *ugyan kedvezőtlen szinben tüntetti fel a nagybirtokos osztályt, annak magatartását túlzó szinekkel rajzolja meg*, ügy állitja be a nagybirtokos osztályt, hogy ez a beállitás *egyoldalú, azonban a szenvedélyek felkeltésére a cikk nem alkalmas*, ezért a vádlottat fel kellett menteni.

Az ítélet ellen a királyi ügyész fellebbezést jelentett be.

A legolcsóbb ujság!

2—3000 helyett 1100 korona egy szám, ha igénybeveszi

a Pesti Napló husvéti kedvezményét

Ha április folyamán előfizet az év végéig, akkor

320.000 koronáért kapja kilenc hónapra a **Pesti Naplót**

520.000 koronáért

a Pesti Naplót és a Magyarországot, vagy Az Estet

720.000 koronáért

a Pesti Naplót, Magyarországot és Az Estet

Külön kedvezmény:

... aki új előfizetőt szerez valamelyik lapunknak, az

ingyen kapja egy hónapra a Pesti Naplót

vagy értékes könyvajándékok között választhat

Tartott a gabonapiac

— *Az Est tudósitójától* —

A gabonatőzsdén az irányzat nyitáskor tartott, a kinálat tartózkodó, a kereslet is főként jobbminőségű tiszavidéki és export célra előnyösebben fekvő dunántúli búzára szoritkozik.

Az *amerikai* tőzsdékről alig tartott irányzat mellett májusi búzában $^{1}/_{4}$ centes áresést jelentettek, a rozs $^{3}/_{8}$ centtel drágább, a tengeri $^{1}/_{8}$ centtel olcsóbb.

A *budapesti* tőzsdén nyitáskor 397.500 koronás áron van kinálat 77-es tiszai búzában. *395.000 koronát kérnek dunántúli búzáért.* Kötöttek a tőzsdeidő elején fejérmegyei búzát 390.000 koronával budapesti paritásban.

A *rozs* iránt az érdeklődés változatlanul élénk, az irányzat szilárd. 230.000 koronát kérnek mértermázsájáért, 225.000—227.500 korona pénz van rá.

Vízállás:

Duna: Regensburg +75, Passau +291, Struden +293, Bécs +62, Pozsony +244, Győr +322, Komárom +355, Budapest +312, Dunapentele +259, Paks +229, Baja +310, Mohács +328.

Tisza: Tiszabecs +56, Vásárosnamény +136, Záhony +100, Tokaj +410, Tiszafüred +456, Szolnok +476, Csongrád +395, Szeged +430.

Hernád: Hidasnémeti +48, Hernádnémeti +98. **Sajó:** Bánréve +110, Felsőzsolca +174. **Szamos:** Csenger +38. **Körös:** Gyoma +222, Kunszentmárton +388, Békés +114, Berettyóújfalu —2. **Maros:** Makó +232, Dráva: Barcs +41. Csapadékot sehonnan sem jelentettek.

A Duna Komáromig apad, lejjebb árad. Pozsonyig alacsony, lejjebb közepes vízállású. A Tisza Tiszafüredig apad, lejjebb árad. Záhonyig alacsony, lejjebb közepes vízállású.

D'Annunziót világtörvényszék elé akarja állítani Karin Michaelis

Kopenhága, április 7
(Az Est tudósítójától)

Az északi országok irodalmi körei nem szoktak botrányokkal foglalkozni. Ezúttal azonban visszafojtott lélekzettel lesik, mikor pattan ki az a bizonyos szikra, amely a botrányhordót felrobbantja.

A dologra térve — a *Michaelis—D'Annunzio*-ügyről van szó. Mint otthon is tudják, az ügy körülbelül másfél esztendővel ezelőtt kezdett kicsirázni. Ebben az időben szólította fel először Karin *Michaelis*, a kiváló dán írónő *D'Annunziót*, a kiváló olasz írót, hogy *adja vissza jogos tulajdonosának azt a villát, amelyet évek óta bitorol.*

— Hagyjon engem békében az a vízszemű vénleány! — üzente volna állítólag *D'Annunzio* Kopenhágába.

Átadták-e ezt az üzenetet Karin *Michaelisnek*, vagy nem adták át, a történelem nem jegyezte fel, de az kétségtelen, hogy *a dán írónő ettől fogva még vehemensebben támadta, csipkedte és zaklatta D'Annunziót.*

— Nem nyugszom addig — írta ebben az időben, — *amíg a tolvaj vissza nem adja a lopott holmit...*

A lopott holmi a *Garda*-tó mentén fekszik.

Gyönyörű kis kastély,

amelyet Henrik *Thode* német származású műhistorikus építtetett. A háború kitörése után a németnek, természetesen, ott kellett hagynia a villát s visszament Németországba. A háború befejezése után jelentkezett a műtörténész özvegye, Herta *Thode* s ismét *el akarta foglalni férje tulajdonát.*

— Nem lehet, — válaszolták neki hivatalos helyen — *az állam eladta a villát D'Annunzionak* s így ez most a költő *jogos* tulajdona.

A költő valóban el is foglalta a kastélyt és

a lehető legnagyobb kényelemmel berendezkedett ott.

Herta *Thode* fűhöz-fához futkosott, de hiába. Végül magához *D'Annunziohoz fordult.* Könyörgő levelet írt neki, amelyben elmondotta, hogy a villa az egyetlen tulajdona s ha azt és a benne levő műtárgyakat meg nem kapja, *akár éhenhalhat.*

— *Jól van asszonyom,* — válaszolta *D'Annunzio — jöjjön hozzám, én ada adok önnek mindent, amit csak kíván...*

Herta *Thode* örömrepesve szaladt a *Garda*-tóhoz, hogy *D'Annunzióval* beszélhessen. A költő végigvezette a villán és amint Herta *Thode* meglátta az ismert festményeket és műtárgyakat, sírvafakadt.

— *Ezt* is szeretném, *ezt* is szeretném! — rebegte halkan.

D'Annunzio mindegyikre azt vállalta, hogy

ezt nem lehet, ezt sem lehet s azt sem lehet.

Végül *egy miniatűr órácskán* akadt meg Herta *Thode* szeme. *Ezt* az órácskát az édesanyámtól kaptam ajándékba akkor, amikor bérmáltak.

— Nézze, uram, — kiáltott fel meghatottan — *ezt* adja vissza, legalább *azt* az órácskát, ha tudná, mennyire a szívemhez van nőve.

A nagy író *a fejét ingatta:*

nem lehet, mert az ez óra neki nagyon fetszik.

Herta *Thode* megszégyenülten ment haza és elbeszélte a baját Karin *Michaelis* írónőnek. Ettől a pillanattól fogva *a dán írónő írtó-hadjáratot indított az olasz költő ellen. A világ minden nagyobb lapjában cikket írt s elmondotta, mily szívtelenül járt el D'Annunzio egy német asszonnyal szemben.*

— A hadjáratomnak, — mondotta egy ujságírónak — nagyszerű eredménye lett. *A világ közvéleménye figyelmes lett D'Annunzio úr eljárására.* Nézzen ezekre a levelekre! *Vagy tízezer levél. A világ minden tájából kapom őket még most is és mindegyiknek az írója azzal biztat, hogy ne lankadjak.*

ne nyugodjak addig, amig D'Annunziót ki nem verem a bitorlott jószágból.

A dán írónő most két tervvel foglalkozik:

1. *Ki fogja adni azokat a leveleket, amelyeket az elrabolt kastély dolgában hozzá írtak. Ezek a levelek D'Annunziót mindennek elmondják, csak derék embernek nem. Az összegyüjtött levelek hatalmas kötetet fognak kitenni.*

2. *A világ leghíresebb embereiből világtörvényszéket akar összeállítani s e törvényszék elé citáltatja D'Annunziót. A törvényszék tárgyalásai nyilvánosak lesznek.*

A dán írónőnek nincs kétsége aziránt, hogy *mind a két tervét meg fogja valósitani.*

— Tudom, — mondotta — hogy ebből *világraszóló skandalum lesz.* Hadd legyen. *Én ezt a skandalumot nem tartom oly nagynak, mint azt, hogy törvény és igazság ellenére elveszik valakitől azt, ami az ő tulajdona. Ez a nagyobbik botrány...*

Karin *Michaelis felolvasókörutat is tervez s ezt is a D'Annunzio-ellenes propagandára akarja felhasználni.*

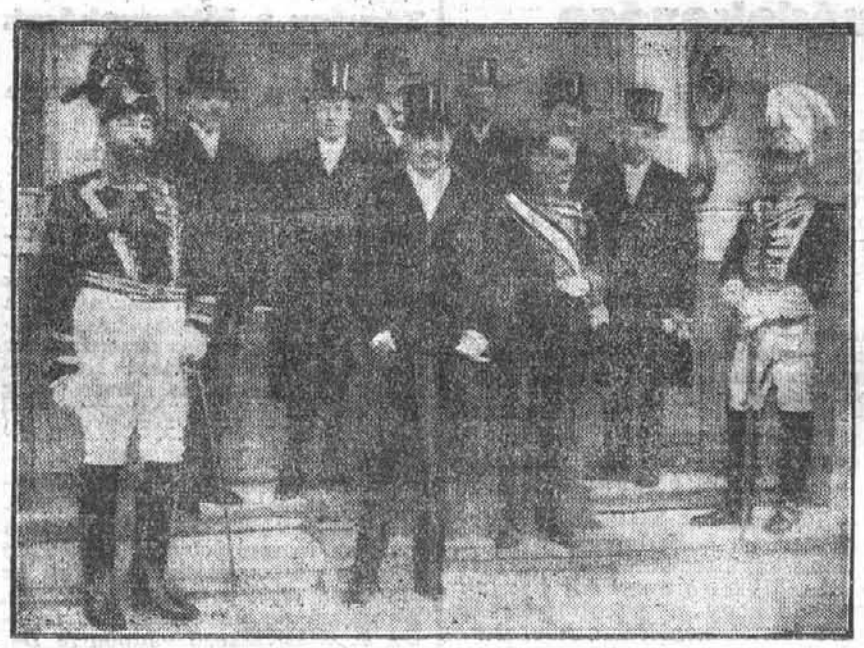

Gróf Welczek volt budapesti német követ, akit Madridba helyeztek át, átadja megbizólevelét a spanyol királynak

Törvényszegés és iszákosság a szesztilalom következménye Amerikában

Newyork, április 6
(Az Est tudósítójának jelentése)

Az öttagú szenátusi bizottság, amely a prohibició fentartásának, illetőleg megszüntetésének kérdését vizsgálja, *tegnapi második ülésén tanuként hallgatta meg Andrews kincstári titkárt, az alkoholtilalom végrehajtására rendelt állami tisztviselők karának főnökét,* aki szenzációs adatokat mondott jegyzőkönyvbe. A következőkben összegezte a szesztilalom romboló hatását:

1. A prohibició behozatala óta a törvény végrehajtására hivatott állami tisztviselők közül

1000-ből 875-öt megvesztegetésért, zsarolásért, okmányhamisításért és részegeskedésért el kellett csapni

s ezek közül a törvényszék csak 111 hivatalnokot büntetett meg.

2. Ezekre a jól jövedelmező állásokra a legelőkelőbb nőegyesületek megengedhetetlen befolyást gyakoroltak protekciójukkal a kinevezésekért, politikai és társadalmi egyesületek tekintélyes tagjai *csupa olyan csirkefogót ajánlottak, akik természetesen képtelenek ilyen fontos feladatot betölteni.*

3. *Megvesztegethetőségükről ismert hivatalnokok ma is garmadával kapják az ajánlatokat, hogy nagy összegeket fizetnek nekik —*

vannak 75.000 dolláros ajánlatok is —, ha a csempészésre szemet hunynak.

4. A zár alá vett szeszesitalok *98 százalékáról bebizonyosodott, hogy a bűnös tisztviselők olyan címen oldották föl a foglalást, hogy*

gyógyszerek készítésére alkalmas,

azután jópénzért lehetővé tették a csempészőknek, hogy ezeket a szeszesitalokat gyógyszertáraknak eladják.

Elmondta *Andrews*, hogy a pálinkahamisítók valóságos művészetté fejlesztették ki a viski-hamisítást és az állami prohibiciós tisztviselőkkel összejátszva

a szeszesitalokat mint bebalzsamozásra szolgáló folyadékokat csempészik be.

aztán kiválasztják belőlük a mérges anyagokat és a bebalzsamozó folyadékból ismét viskit készítenek. Számadatokat olvasott föl arról, hogy *mennyi fa-szeszt csempésznek be az Egyesült-Államok területére olyan rendeltetéssel, hogy automobilok tartályának és radiátoroknak befagyása ellen alkalmazzák, de pálinkának dolgozzák fel.*

Felhozta, hogy a mexikói és kanadai vámhatáron átcsempészett szeszes italoknak

alig 5 százalékát lehetett elkobozni a bűnös tisztviselők megvesztegetése miatt.

Érdekesek voltak azok az adatok is, amelyek az *amerikai orvosok és gyógyszerészek összejátszásáról szólnak. Temérdek orvos tömegesen ad el recepteket viski-hamisítóknak,* akik aztán ezeknek ellenében *a gyógyszertárakból orvossági ürügye alatt juttatnak szeszesitalokat vevőiknek, szóval*

a prohibició az Egyesült-Államokban csak arra vezetett, — mondotta Andrews — hogy általános lett a törvényszegés és elfajult az iszákosság.

Az amerikai lapok *folytatják olvasóik körében a szavazást* és minden nap közreadják, hogy *hányan szavaztak a prohibició fentartása mellett és hányan ellene.* A legutolsó kimutatás szerint az ujságok olvasói közül újabban *546.648 szavazat esett a »szárazság« mellett és ellene 2.792.126.*

(A. W. Sch.)

Chicagói gabonatőzsde

Chicago, április 6

	Hétfő	Kedd
Búza májusra	158	157.75
„ júliusra	135.75	135.875
„ szeptemberre	131.125	131
Tengeri májusra	71.25	71.125
„ júliusra	75	75.125
„ szeptemb.	77.25	77.25
Zab májusra	41	41.375
„ júliusra	41.5	41.75
„ szeptemberre	41.625	42
Rozs májusra	87.125	87.5
„ júliusra	88.625	88.875
„ szeptemberre	89	89.25

Newyorki gabonatőzsde

Newyork, április 6

	Kedd	Szerda
Búza őszi vörös	186	185.75
„ „ kemény	182	181.75
Tengeri	83.5	83.125
Liszt sp. w. ol.	725—775	725—775

Az irányzat búzánál alig tartott, zabnál, rozsnál és tengerinél tartott.

Zürichi deviza-árfolyamok

Budapest: 0.007270

Zürich, április 7

	Tegnapi zárlat	Mai megnyitás
Budapest	0.007280	0.007270
Berlin	123.50	123.45
Newyork	519.—	518.75
London	25.23	25.225
Párizs	18.02	18.65
Milánó	20.85	20.85
Prága	15.885	15.365
Bukarest	2.145	2.145
Varsó	64.5	64.5
Bécs	0.0073225	0.007320
Szófia	3.75	3.75
Belgrád	9.135	9.135
Amszterdam	208.10	208.10
Brüsszel	19.25	19.35

Modern kétszobás uccai lakást keresek

Ajánlatokat lelépési ár és alapbér megjelöléssel „Belterület" jeligére a kiadóba kérek

Felhívás! Zala Károlyné rövid- és divatáru üzletét (III., Kolossy tér 5. sz.,) figyelem Huyber Sára átvette. Fölkérem az üzlet hitelezőit, hogy követeléseiket nálam (III., Pacsirtamező uccа 22/b) 3 nap alatt bejelenteni szíveskedjenek. **Dr. Lázár Géza**, ügyvéd

Ejtőkelő **berlini ingatlancég** Pesten tartózkodó tagja **vesz berlini házakat**

Ajánlatokat »Sp« jelige alatt a kiadóhivatalba

SPORT

A Spárta bokszolóversenye

— *Az Est tudósítójától* —

Szombaton, április 10-én *meghívási bokszolóversenyt* rendez a *Spárta* a Peterdy uccai iskola tornatermében. A résztvevő ismertebb párok a következők: Gyémánt (Spárta)—Szajkó (BTK), Vörös (Spárta)—Weiner III. (BTK), Balázs (TTC)—Fekete (Spárta), Siliga (Spárta)—Spáring (FTC), Marek (Spárta)—Kelemen (MÁV).

A rendőrség tanácskozásra hívja a BT elnökét

A husvéti futballbotrány fejleményei

— *Az Est tudósítójától* —

A Bírótestület elnöksége és az MLSz. intézőbizottsága *ma este* foglalkozik a husvét hétfői futballbotrány eseményeivel. Az intézőbizottságnak már tegnap ülést kellett volna tartania, de a mérkőzést vezető bíró jelentése még nem érkezett be a szövetséghez. Ma azonban *Himler* jelentésének meg kell érkeznie és így az ülést megtarthatják.

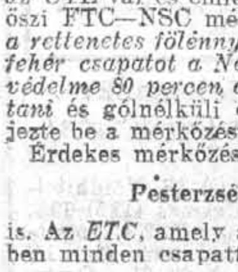

Himler

Állítólag szó van arról, hogy *az intézőbizottság nem hoz határozatot az ügyben, hanem arra az álláspontra helyezkedik, hogy barátságos jellegü serlegmeccsekkel nem tartozik foglalkozni.* Ebben az esetben, mint értesülünk,

a pénteki tanácsülésen interpelláció formájában teszik szóvá az FTC—MTK serlegmeccs botrányát,

az MLSz tehát nem térhet ki azelől, hogy az üggyel foglalkozzék.

Úgy az MLSz, mint a BT körében ismételten rámutattak arra, hogy *a futballmérkőzések ellenőrzésének mai rendszere nem tartható fenn* és

sürgősen tisztázni kell a futballbíró és az ügyeletes rendőrtisztviselő viszonyát.

Értesülésünk szerint a rendőrség illetékesei is ezen a véleményen vannak és elhatározták, hogy *Langfelder* Ferencet, a bírák elnökét, *tanácskozásra hivják meg a főkapitányságra,* hogy vele megbeszéljék, *milyen fő irányelvekben kell lefektetni az inspekciós rendőrtiszt és a futballbiró érintkezésének s együttesének alapját.*

Két szélsőséges felfogást kell majd összeegyeztetni. Az egyik az, hogy *a rendőrtisztviselőnek joga van a pályán is intézkedéseket foganatositani,* kiállíthatja a durva játékost, igazoltathatja és le is vezetetheti. Ezzel szemben áll az a nézet, hogy

a futballpályán csak egy biró funkcionálhat,

a rendőrtisztviselő nem lépheti át a határvonalat, hanem ha durvának találja a játékot, akkor ki kell hivatnia a birót és a pályán kivül kell felszólitania a szabályok erélyesebb alkalmazására, esetleg a mérkőzés beszüntetésére.

Jó néhány évvel ezelőtt különben már *majdnem* előfordult a hétfőihez hasonló botrány. Egy mérkőzésen az ügyeletes rendőrtiszt bement a pályára, ahol azonban *erőskezü biróval* találta magát szemben. *Szüsz* Hugó, a BT jelenlegi alelnöke vezette a mérkőzést, aki a rendőrtisztviselő fellépésére *lefujta a meccset és kijelentette:*

— *Vagy* a fogalmazó úr hagyja el a pályát, *vagy* én megyek le a csapatokkal együtt.

Akkor a rendőrfogalmazó hagyta el a pályát.

Ujra megkezdődik a harc a bajnoki pontokért

FTC—NSC a vasárnapi derby — Az elsőosztályú bajnokság táblázata

— *Az Est tudósítójától* —

Majdnem háromheti szünet után vasárnap újból megkezdődik a harc a bajnoki pontokért.

Már csak hat forduló van hátra

és a husvéti serlegmérkőzések szomorú botrányát bizonyosan el fogja feledtetni a közönséggel az a *nagyszerü, izgalmas finis,* amely a bajnokságért, a vezető helyekért és a kiesés ellen fog lefolyni.

A vasárnapi derby: FTC—NSC. *Az NSC már nem bajnokaspiráns, de megmaradt a vezetőcsapatok legveszélyesebb ellenfelének.* Az MTK egyszer sem tudta legyőzni ebben a bajnokságban, megverte a Vasast, kétszer döntetlenül játszott az UTE-val és emlékezetes még az őszi FTC—NSC mérkőzés, amikor *a rettenetes fölénnyel támadó zöld-fehér csapatot a Nemzetiek kitünő védelme 80 percen át fel tudta tartani* és gólnélküli döntetlennel fejezte be a mérkőzést.

Érdekes mérkőzés lesz

Pesterzsébeten

is. Az *ETC*, amely az utolsó hetekben minden csapattól pontot hódított, a *III. ker. TVE*-vel került szembe, amely viszont legutolsó mérkőzésén hatalmas formájáról tett bizonyságot. *Ősszel az óbudai csapat győzött 4:3 arányban* és valószinüleg most is *elkeseredett küzdelem* fogja eldönteni a két pont sorsát.

A bajnokcsapat a 33-asokkal mérközik.

A budai csapat igen gyenge formát mutatott az utolsó hetekben és így valószínű, hogy nem sikerül most is döntetlent kicsikarni az MTK-tól, amelyre nézve *újabb pontveszteség már minden remény megsemmisülését jelenti.*

A kiesési zóna csapatai igen erős ellenfeleket kapnak vasárnap: a Törekvés *Ujpesten* játszik az UTE-val, amely a Slavia ellen olyan kitünő játékot produkált. A BEAC *Lágymányosra* viszi ellenfelét, Kispest csapatát, míg a *VAC a Vasasok csapatát kapja ellenfeléül.*

Az őszi eredmények: UTE—Törekvés 2:1, KAC—BEAC 4:2, Vasas—VAC 2:2.

A bajnoki tabella állását az *összes eddigi lejátszott mérkőzésekkel* az alábbi táblázatban ismertetjük.

	FTC	MTK	UTE	NSC	Vasas	III. Ker.	KAC	33 FC	ETC	BEAC	VAC	Törekvés	Játszott	Győzött	Eldöntetlen	Vesztett	Gól Adott	Gól Kapott	Pontszám
FTC		0:1	2:0	0:0	3:1 4:1	7:2	3:1	2:0 0:0	1:0 3:1	2:2 gy.	8:0	5:1 3:0	16	12	3	1	43	10	27
MTK.........	1:0		2:1	0:1 1:1	0:2 1:1	7:2	5:1	0:0	0:1 5:2	7:1 1:0	6:0	2:0 3:1	16	10	3	3	41	14	23
UTE	0:2	1:2		0:0 2:2	5:1 2:2	2:1	2:2	1:2 2:1	3:0 0:1	2:1 3:2	5:2	2:1	16	8	4	4	32	22	20
NSC	0:0	1:0 1:1	0:0 2:2		2:0	0:0 0:5	6:3 0:0	0:0	2:0	1:0	1:1 1:1	2:2	16	5	10	1	19	15	20
Vasas	1:3 1:4	2:0 1:1	1:5 2:2	0:2		5:4 2:1	5:4 3:0	2:0	3:3	4:1	2:2	4:2	16	8	4	4	38	34	20
III. Ker....	2:7	2:7	1:2	0:0 5:0	4:5 1:2		3:2 2:1	3:2	4:3	2:1 0:1	2:1	2:1 2:0	16	9	1	6	35	35	19
KAC	1:3	1:5	2:2	3:6 0:0	4:5 0:3	2:3		2:3 2:0	4:0 2:2	4:2	2:0	2:0 7:2	16	6	3	7	38	36	15
33 FC	0:2 0:0	0:0 ·	2:1 1:2	0:0	0:2	2:3 1:2	3:2 0:2		2:0	1:1	2:0 0:0	2:0	16	5	5	6	16	17	15
ETC	0:1 1:3	1:0 2:5	0:3 1:0	0:2	3:3	3:4	0:4 2:2	0:2		0:0	1:1 1:0	0:1	16	3	4	9	15	31	10
BEAC	2:2 v.	1:7 0:1	1:2 2:3	0:1	1:4	1:2 1:0	2:4	1:1	0:0		2:2 1:1	2:1	16	2	5	9	17	31	9
VAC	0:8	0:6	2:5	1:1 1:1	2:2	1:2	0:2	0:2 0:0	1:1 0:1	2:2 1:1		2:2 1:2	16	—	8	8	14	38	8
Törekvés	1:5 0:3	0:2 1:3	1:2	2:2	2:4	1:2 0:2	0:2 2:7	0:2	1:0	1:2	2:2 2:1		16	2	2	12	16	41	6

A Horthy-fivérek a motoros pályaverseny favoritjai

Szorgalmasan folyik a motoros tréning az ügetőpályán

— *Az Est tudósítójától* —

Vasárnap délután *félnégy* órai kezdéssel rendezi a *Királyi Magyar Automobil Club* első versenyét az *Erzsébet királyné úti* ügetőpályán. Versenyzőink hetek óta szorgalmasan trenîroznak, hogy a pálya nehéz fordulóit kitanulmányozzák és már az első versenyen is *gyors és élvezetes versenyhez* juttassák a közönséget.

A legtöbb motoros már 70—80 kilométeren felüli átlagsebességet ér el a nehéz pályán.

és különösen gyorsan száguldanak az éles fordulókban a *Horthy*-fivérek, *István* és *Miklós*, akiket a verseny *titkos favoritjainak* tekintenek, szemben a régi nagyágyúkkal, Feledyvel, Delmárral és Hilddel. Természetesen a nagyágyúkhoz számít két fiatal versenyző, *Balázs* és *Urbach* is.

A vasárnapi versenyen *a kormányzó is megjelenik* és megszemléli fiainak küzdelmét

a 30 kilométeres főversenyben.

Ezenkívül még *három* versenyszámot bonyolítanak le vasárnap az ügetőpályán. Lesz egy *10 kilométeres ujoncverseny*, amelynek két futamában indulnak a különböző kategóriák, *oldalkocsis verseny* egy futamban, de két kategória részére, ugyancsak *10 kilométeren.* Ezután következik a főverseny és végül

üldözőverseny

lesz. Ennél a pálya négy sarkából, tehát 250—250 méterre egymástól indul *négy gép*. Amelyik versenyző a mögötte indulót behozza, annak ki kell állnia, *10 kör* lefutása után azonban befejeződik a verseny és *az a győztes, aki legjobban megközelítette az előtte haladót.*

Ma kezdődik a tőrcsapat-bajnokság

— *Az Est tudósítójától* —

A Műegyetem vivótermében ma délután kezdődik négy egyesület részvételével a tőrcsapat-bajnokság versenye. A *BBTE*, a *Tiszti VC* és a *Pécsi AC* csapatával szemben

a MAC csapata a biztos favorit,

amelynek győzelmét vitatni sem lehet, jóllehet a beteg *Lichteneckert* helyén tartalékkal kénytelen felállni. A MAC tavaly is könnyen nyerte a bajnokságot a Tiszti VC előtt.

Hadviseltek sorsjátéka
Húzás holnapután, szombaton
Szenzációs nyerési esélyek!
Sorsjegy ára 10.000 korona

Keresünk egy igen szép műnek terjesztésére
jó családból való zsidó urinőt
akinek legjobb zsidó családoknál entrécja van. Csak elsőrangú összeköttetéssel birók jelentkezzenek, délelőtt 10-től 11-ig Sándor, Gróf Tisza István ucca 22

Gramofónok, lemezek,
nagy választékban, legmodernebb táncfelvételek, részletfizetésre is olcsón Kaphatók
DEMÉNYI, Teréz Körút 4. sz.

Irodai bútorok kasszák, okmány- és páncélszekrények
Stolzenberg és Viktória másológépek, irógépek, asztalok, szekrények és garnitúrák stb. olcsó kiárusitása.
V. ker., Zrinyi ucca 7. sz., III. emelet. Titkárság

Zálogházat
diszkrétan financiroznék. »Privát tőkés« jeligére Rudolf Mósséhoz, VI., Podmaniczky ucca 49

Papini: Krisztus története
Krisztus diadalmenete ez a könyv, bevonulása töródött és csüggedt lelkünkbe. Ára füzve 125.000 kor. Egész vászonkötésben 150.000 kor. Kapható Az Est központi könyvkereskedésében, VII. ker., Erzsébet körút 18—20, továbbá IV. ker., Váci ucca 12, V. ker., Vilmos császár út 14, VII. ker., Rákóczi út 54. szám

Rádiókészülékek
és fejhallgatók, alkatrészek izzólámpák
Szerelési anyagok
motorok, szellőzők stb. a legolcsóbb napi árban
Szerelési munkák békebeli anyagokból
Miklós Dezső
hat. eng. elektrotechnikai vállalata
Budapest, VII, Síp ucca 6. Tel.: József 116-97

Tilos a kerékpár a Belvárosban!

Egy 1897-ben kelt rendelet értelmében bicikli nem közlekedhet a Belváros területén

— *Az Est tudósítójától* —

Nagy meglepetés érte ma reggel azoknak a lábbal és géppel hajtott kerékpároknak a tulajdonosait, akik a Belváros uccáin akartak végigszaladni, úgy, mint máskor. Az első meglepetés azt a kerékpározót érte, aki ma reggel 9 óra tájban a *Váci ucca* és *Kossuth Lajos ucca* sarkán akart keresztülvágni kerékpárjával, amikor a rendőr, két karját széttárva, megállította.

— Tessék a kerékpárt a Belváros területén *gyalog végigvezetni* — mondotta a rendőr. — többé nem szabad itt kerékpározni!

A kerékpáros csodálkozó kérdéseire elmondta a rendőr, hogy ma reggel a főkapitányság közlekedési osztályától rendeletet kaptak, amely szerint kötelessége minden közönséges- vagy motorkerékpár tulajdonosának a Belvárosban

a gépről leszállni, másik kerület felé menni, vagy pedig gyalog végigvezetni a kerületben a kerékpárt.

Ez a rendelkezés érthető izgalmat és csoportosulást okozott a Belvárosban, a kerékpárosok ezt természetesen nem tudhatták, mert *a rendelet nem jelent meg nyilvánosan.* A megállítások, leszállítások és magyarázgatások a rendele hatálybalépésének első óráiban a rendelet céljával ellentétben, *nagy csoportosulásokat és forgalmi akadályokat okoztak.*

Az Est munkatársa illetékes helyeken érdeklődött a rendelet felől és

a főváros közlekedési osztályán

a következő felvilágosítást kapta:

— *A rendelet tényleg fennáll 1897 óta. Eddig azonban nem fektettek rá nagy súlyt.* Miután azonban az utóbbi időben egyre több baleset és forgalmi akadály fordul elő, a főváros a rendőrséggel egyetértően elhatározta, hogy *érvényt szerez ennek a régi rendeletnek és megszünteti* a belváros területén a kerékpározást.

A IV. kerületi kapitányságon

a következő felvilágosítást kaptuk:

— 1897 óta érvényben levő, de nem igen alkalmazott rendeletre az utóbbi időben kénytelenek vagyunk a Belváros területén közlekedő járókelők testi épsége érdekében súlyt fektetni. A *főkapitányság* a fővárossal egyetértően

csak azoknak a kerékpárosoknak engedi meg a Belvárosban való közlekedést, akik üzleti célokból közlekednek,

tehát a boltok kerékpárosainak, vagy a lapok kerékpárosainak. Ezek azonban kötelesek a kerékpáron megjelölni az illető lapot vagy céget, hogy ezt a rendőr észrevegye.

Más tekintetben is *újszerű közlekedési rendelet* lépett most életbe a Belvárosban. A főkapitányság a főváros tanácsának megkeresésére

a Sütő uccai és Cukor uccai iskolába járó gyermekek testi épségének megvédése céljából elrendelte ezekben az uccákban a járművek egyirányú közlekedését.

Ez abban áll, hogy a *Sütő* uccába a behajtás a *Deák* tér felől, a *Kammermayer* uccán át történik, a kihajtás pedig a *Szervita* tér felé. A *Cukor* uccába pedig a *Ferenciek* tere felől szabad a behajtás, a *Papnövelde* ucca felől tilos. Egyébként a *Sütő* uccában, a *Kammermayer* uccában és a *Cukor* uccában várakozás céljából tilos a járműveknek megállaniok. Ez a rendelet azonnal életbe lépett és aki ez ellen vét, *kihágást követ el.*

Rossz öngyilkos-szer az aszpirin

I.

Egy régi ujságköteget forgattam a napokban.

Az öngyilkosok rovatát böngésztem benne.

Azt mondja ez az ujságköteg, hogy aki tíz-tizenkét év előtt itt öngyilkos lett, az revolvert, veronált, vagy marólúgot használt.

Az aszpirin, mint revolverpótló, még a legelkeseredettebb öngyilkosnak sem jutott volna eszébe.

Erről nem tud az ujságköteg.

Ma, ezerkilencszázhuszonhatban a legdivatosabb öngyilkos-szer lett.

Tegnap, tizenhárom közül kettő használta. — Az ember minden túlzás nélkül valóságos aszpirin-mániát állapithat meg.

Érdemes vele kicsit foglalkozni.

II.

Aki nem tudná, annak el kell árulnom a titkát.

Azt, hogy egy félkilót is be lehet belőle venni.

Fejfájást, fülzúgást okoz. Komoly öngyilkos marólúgot iszik utána.

Ettől elpusztul, ha megissza.

Aszpirintól nem.

Hogy az életúntak mért hisznek benne, ezt egy kórházi orvos, az első aszpirinöngyilkossal magyarázta meg.

Ez tüdővészes, beteg, öregember volt, aki meghalt, miután bevette.

Igaz, hogy szegény egy csésze feketekávétól is meghalhatott volna. Tudniillik amúgyis a halálán volt.

A rendőri tudósítás azonban az öregember halálát az aszpirin terhére írta.

Ez indította meg az aszpirin-mániát.

Íme: — így születnek meg emberemlékezet óta a legkülönbözőbb divatörületek.

III.

— Mégis? — mondtam az orvosnak. — A tudósításokban rendszerint az van, hogy az aszpirinöngyilkos összeesik az uccán s a mentők szállitják a kórházba.

— Mitől esnek hát össze?

Az orvos, aki láthatóan nagyon lenézte az aszpirinöngyilkosokat, az ijedtséget okolta az összeesésért.

Az öngyilkos ugyanis — szerinte — annyira felizgul a tettén, hogy már az aszpirin lenyelésével járó autoszuggesztiótól is elveszti az eszméletét.

IV.

Végül még egy aszpirinöngyilkost kerestem föl és megkérdeztem, hogy ezek után mi a véleménye az aszpirinről, mint méregről?

Az öngyilkos azonban nem adott interjút. Összeráncolta a homlokát és befordult a falnak.

Úgy látszik, neki is rossz véleménye volt az aszpirinről.

Szégyelte, hogy beugratták. V. A.

Nagy tavaszi cipő- és szandálvásár
mindenféle színben és kivitelben, meglepő olcsó árak
Hegedüs cipőáruház, Nagymező ucca 33

A mai tőzsde

IRÁNYZAT: szilárd

A várakozási kedv, különösen az arbitrázs-papiroknál mindjobban erősödik és ennek természetes következménye az árfolyamok fokozatos javulása. Az arbitrázs-papirok kivétel nélkül árnyereségre tesznek szert és ennek hatása alatt a korlát nehézpapirjaiban is jelentősebb árjavulás mutatkozik.

A tőzsdeidő későbbi folyamán, de csak átmenetileg, nyereségbiztosító eladásokat bonyolitanak le és ez az elért árnyereség egy részét felemészti. Később azonban újból a jobb vélemény lesz úrrá és ez nemcsak az elveszitett nyereséget téritI meg, hanem az árfolyamokat újabb, magasabb szintre emeli.

A hadikölcsönkötvény-piacon a tőzsdeidő első felében lendülettel indul az üzlet, megdrágulnak a kötvények kivétel nélkül, de a tőzsdeidő második felében már megáll a kereslet és ez az árak esését idézi elő.

A kényszerkölcsönkötvény-piac változatlan.

A záloglevél-piacon nincs üzlet. A fővárosi kötvénypiac élénk és szilárd, minden tipust magasabb árfolyamon lehet elhelyezni.

A valutapiac a francia és a belga frank áresésének hatása alatt áll, az üzlet ép ezért nagyon szűk keretek között mozog.

A Zsiró mai forgalma 45 milliárd.

A kuliszpapirok kasszanapja: április 27.
A korlátpapirok kasszanapja: április 20.

A mai árfolyamok:

(Zárjelben a tegnapi záróárfolyam.)

Bankok:

Angol-magyar (28) 28, Földhitelbank (172.5) 173, Hermes (12.5) 12.5, Magyar hitel (270) 270 271, Ingatlan (220) 213, Cseh bank (14) 14, Leszámitoló b. (—) 60 61, Osztr. hitel (123) 122 123.5, Keresk. bank (784) 783 785, Nemzeti bank (1720) 1725 1750.

Takarékpénztárak:

Ált. takarék (107) 107, Pesti Hazai (1550) 1555.

Biztositók:

I. Magyar Bizt. (4000) 4000.

Malmok:

Back-malom (40) 40, Concordia (5) 5 6, I. budapesti gm. (90) 90, Gizella (44) 44, Hungária (84) 83 84, Pesti Viktória (24) 22 26.

Nyomdák:

Athenaeum (60.25) 61 62, Franklin (60) 60, Rigler (55) 55, Ujságüzem (3) 3.

Vasművek és gépgyárak:

Fegyver (380) 380 400, Ganz-Dan. (1500) 1492 1535, Ganz vill. (810) 790 825, Hofherr (113) 116 120, Kühne (20) 20, Láng (70.5) 70 75, Mág (5.5) 5.50, Rimamurányi (102) 102 103.50, Schlick (50.5) 49 50.

Faipari vállalatok:

Fournir (7) 7, Guttmann (—) 291, Hazai fa (31) 30, Nemzeti fa (465) 465, Lichtig (0.3) 0.3 0.35, Ófa (510) 520, Slavonia (50) 51.g, Zabolai (—) 20.

Bányák és téglagyárak:

Bauxit-trust (300) 300, Beocsini (920) 935 950, Borsodi (38) 38, Kohó (295) 296, Magnezit (835) 820 850, Ált. kőszén (3100) 3065 3110, Salgó (436) 431 434, Urikányi (1165) 1195.

Közlekedési vállalatok:

Délivasút (80) 78 81, Mftr. (130) 128, Levante (100) 100, Nova (262) 259 261, Államvasút (404) 395 402, Tröszt (260) 251 256.

Gáz- és villamossági vállalatok:

Izzó (755) 755, Phöbus (101) 96 — 99.

Élelmiszervállalatok:

Villányi (17.5) 17.5, Halkeresk. (12) 12 — 12.5.

Cukorgyárak:

Magyar Cukor (1415) 1425 1460, Georgia (179) 186 195, Mezőhegyesi (310) 350, Stummer (770) 775.

Olajművek:

Olaj (21) 20 20.5.

Szállodák és gyógyfürdők:

Egisz (96) 96, Lukácsfürdő (20) 19 21.

Sör- és szeszipar:

Részvénysör (618) 616 — 620, Fővárosi sör (60) 60, Gschwindt (295) 303 — 305, Polgári sör (600) 605 — 615.

Textilipari vállalatok:

Gyapjúmosó (28) 28, Goldberger (70) 72, Karton (48) 48 49, Kender (70) 73, Pamut (193) 193.

Vegyipari vállalatok:

Chinoin (13) 13.5 — 15, Spódium (50.5) 50 — 51, Flóra (24) 25 — 26, Hung. műtrágya (98.5) 100 — 101, Szikra (37) 36.

Különféle vállalatok:

Bóni (—) 23, Brassói (320) 380, Felten (1175) 1200, Német mezőg. (51) 51, Ostermelő (188) 186, Gumi (127.5) 129 135, Vasútforgalmi (220) 234, Telefón (94) 96, Hangya (30) 30.

Államadóssági kötvények:

Népszövetségi kölcsön (71.25) 71.25, 5½%-os pénztárjegy 1917. évi (48) 48, 1918—1923. évi (48) 48, 1918—1925. évi (48) 48. Hadikölcsön 6%-os I—V. kib. (52.5) 52 53, VI—VII. kib. (50) 48.5 50. Hadikölcsön 5½%-os II. és VII. kib. (49.5) 49 52, IV. kib. (49.5) 48.5 49.5, V. kib. (49.5) 48 49, VIII. kib. (49.5) 48 49. Kényszerkölcsön (53.75) 53.25 53.75.

Záloglevelek, kölcsönkötvények:

Belvárosi Tk. (12) 10 11. Egyesült Főv. (11) 10 11. Kisbirtokosok (12) 11 12. M. Ált. Takarék (18) 16 17. Agrárbank (12) 11 12. Földhitelintézet (18) 17 17.5. Jelzáloghitel (18.5) 17 18. Leszámitolóbank (18) 16.5 17.5. Moktár (18.5) 16.5 17.5. Tp. Közp. Jelzálogbank (10) 9 10. Pesti Hazai (18.5) 16 17. Kereskedelmi Bank (26) 25 26.

Fővárosi kölcsönkötvények:

1903. évi (—) 32 33. 1916. évi (9.5) 9 10. 1918. évi (8) 8 9. 1920. évi (2.1) 2 2.1. 1914. évi (590) 560 580.

Valuták

Pénznemek:

	Zárlat		
	előző napi középár	pénz	árú
Angol font	347900	346880	348880
Belga frank	2660	2650	2670
Cseh korona	2115.75	2112	2119.5
Dán korona	18730	18685	18745
Dinár	1256.25	1254	1260
Dollár	71400	71250	71550
Francia frank	2500	2490	2510
Hollandi forint	28680	28610	28750
Lengyel zloty	8850	8550	8850
Leu	299	297	303
Lira	2878	2866	2886
Német márka	17010	16985	17035
Norvég korona	15365	15310	15360
Osztrák shilling	10088	10068	10103
Svájci frank	13785	13760	13810
Svéd korona	19165	19130	19190

Milyen idő várható?

— *A Meteorológiai Intézet jelentése* —

Ma *reggel hét órakor* Budapesten 13, Szegeden 12, Debrecenben 7, Bécsben 12, Prágában 9, Zürichben 7, Párizsban 10, Londonban 11, Berlinben 12, Varsóban 9, Kopenhágában 6, Pétervárott —10, Moszkvában —10, Rómában 10, Szófiában 10, Athénben 13 C. fok volt a hőmérséklet.

Ma délben Budapesten 20.2 C. fok volt a hőmérséklet.

Jóslat: *Változóan felhős idő, egyelőre lényegtelen hőváltozással, csapadék nélkül.*

Felelős szerkesztő: Salusinszky Imre
Kiadótulajdonos: Az Est lapkiadó r.-t.
Felelős kiadó: Sebestyén Arnold igazgató

Az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársulat nyomása. (Nyomdaigazgató: Wózner Ignác.)